

ΑΣΜΑ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΑ

Ἡ γυνή, ἀφοῦ ἐκτίσθη,
Ὡ Θεέ, ἡ Γῆ αὐτή,
Νὰ πρωτεύῃ δὲν ὄρισθῃ
Ἐπὶ κάλλους ἀρετῆ;

Καλλονὴ πλὴν ὑπερτάτη
Δὲν ὑπάρχ' ἡ ψυχικὴ;
θαύματα δὲν διαπράττει,
Ὅπου δάποτ' ἐνοικεῖ;

Ὡς πρωτίστην καὶ κυρίαν
Φάσιν τῆς ὑπομονῆς
Ἐξασκῶμεν, καρτερίαν,
Ἀφοσίωσιν ἀγνήν
Καὶ τοῦ πνεύματος γαλήνην
Καὶ αἰδῶ καὶ συστολήν
Καὶ ἀγάπην πρὸς εἰρήνην
Ἐνδυθῶμεν ὡς στολήν.

Ὡς οἱ μαθηταὶ πατέρες,
Δὲν ὄρισθῃ καὶ ἡμεῖς

Ἴνα γίνωμεν μπτέρες
Πάσης ἀξίαι τιμῆς;

Μελετῶμεν, μελετῶμεν
Καὶ σπουδάζωμεν λοιπὸν
Μέτοχοι νὰ καταστῶμεν
Τῶν χαρῶν τῶν καὶ λυπῶν.
Σύντροφοι παρήγοροί τῶν
Εἰς τὸν βίον βοηθοὶ
Φῶς, ζωή, χαρά, ψυχὴ τῶν.
Ἄγγελοὶ τῶν ἀγαθοῖ!
Καταβάλλωμεν φροντίδα
Πᾶσαν, πᾶσαν προσοχὴν
Νὰ ριζώσωμεν πατρίδα
Εἰς τῶν τέκνων τὴν ψυχὴν.
Μὲ τῶν φῶτων τὴν λαμπάδα
Ἐμποιῶμεν εἰς αὐτήν
Ἐρωτα πρὸς τὴν Ἑλλάδα,
Ἀφοσίωσιν πιστὴν!

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΣ

ΑΣΜΑ ΜΑΘΗΤΩΝ

Μελετῶμεν,
Μελετῶμεν,
Κοπιῶμεν εὐχαρίστως
Καὶ μανθάνωμεν ἀπλῆστως
Πᾶν, πᾶν μάθημα καλόν!
Προχωρῶμεν
Προχωρῶμεν

ΕΤΟΣ Α'.—ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

Εἰς τὸ τέγμα ν' ἀναβῶμεν
Τὸ λαμπρὸν καὶ ὑψηλόν! . . .

Μαθηταὶ χρηστοὶ ἂν ὦμεν,
Μίαν καὶ ἡμεῖς ἡμέραν
—Τῆς ζωῆς τὴν λαμπροτέραν—
Ἀσφαλῶς θὰ καταστῶμεν

ΑΡΙΘ 10

Καὶ πολῖται ἀγαθοί
 ὦ! τί ὄνειρον ὄραϊον:
 Δι' ἡμῶν ποτὲ τῶν νέων
 Πάντων, πάντων τῶν εὐκταίων
 Ἡ πατρίς ν' ἀξιοθῆ!

Νῦν δ' ἐξύνωμεν τὴν κρίσιν
 Καὶ πλουτίζωμεν μὲ ἴσιν
 Ἐπιμέλειαν τὴν μνήμην
 Πλείστα νὰ δεχθῆ ἑτοίμην
 Νοῦν καὶ λόγον ἐξασκῶμεν
 Μὲ μεγάλην προσοχὴν,
 Ἐναπτύσσωμεν, μορφῶμεν
 Ὅλον, ὅλην τὴν ψυχὴν!
 Ἐστω πᾶν καλὸν βιβλίον
 Καὶ τροφή τῆς καὶ τροφῆ
 Ἐως οὗ εἰς τὸ σχολεῖον
 Ἐπαρκῶς ἀνατραφῆ.

Εἶναι, μὴ, μὴ λησιμονῶμεν,
 Τῆς σπουδῆς ἡ ἡλικία
 Ἡ μερίστη εὐτυχία! . . .
 Σπεύσωμεν! ὠφεληθῶμεν!
 ὦ! χαρὰ, χαρὰ μεγάλη:
 Κήδονται ἡμῶν νῦν ἄλλοι . . .
 Εἰς ἡμᾶς τὸ πᾶν οἱ δόντες
 Καὶ εἰς φῶς ἐξαγαγόντες

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

Κύθηρος αὕτη καίτοι ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει, κατὰ νότον τῆς Πελοποννήσου, ἀντικρὺ δὲ τῶν Βοιωτῶν, πόλεως Λακωνικῆς ἂν δὲ καὶ μικρὰ, ἦτο ὅμως ἐν ἀρχαίᾳ ἐποχῇ πολλοῦ λόγου ἀξία διὰ τὴν θέσιν αὐτῆς. Τὴν νῆσον ταύτην ἱκανοὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκέφθησαν περιηγηταί, πολλὰ γράψαντες περὶ ταύτης· εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἡ Ἀφροδίτη κατήχθη κατὰ πρῶτον, ὅτε ἀνέδυσεν ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ εἶτα ἐπεραιώθη εἰς Κύπρον. Ἐν ἀρχαιοτέρᾳ ἐποχῇ ἐκαλεῖτο Παρφυρία· οἱ Φοίνικες δ' ἐποίησαν τὴν νῆσον ταύτην ἕνα τῶν κυριωτέρων σταθμῶν διὰ τὴν ἄλιεαν τῆς πορφυρίας. Ὁ Παυσανίας ἐξιστορεῖ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ, οὕτως λείψανα μόνον διατηροῦνται μέχρι σήμερον. Ἐν ἱστορικοῖς χρόνοις τὰ Κύθηρα ἦσαν ὑποτεταγ-

Τῆς ζωῆς ἡμᾶς τὸ πρῶτον . . .
 Μετ' ἀγάπης μεριμνῶσιν
 Οὔτοι νῦν περὶ ἡμῶν.
 Τίς δὲν θέλει ἐπιδώσει
 Εἰς τὸ στάδιον τῶν φώτων
 Τὴν στοργὴν τῶν ἐκτιμῶν;

Πάντες φιλοτιμηθῶμεν
 Τὰ τροφεῖα ν' ἀποδῶμεν
 Εἰς γονεῖς καὶ διδασκάλους
 Καὶ εἰς κηδεμόνας ἄλλους.
 ὦ! ὅποια εὐφροσύνη
 Ἡ φροντίς ἡ ἱερά:
 Παρ' ἡμῶν εὐγνωμοσύνη
 Νὰ δευχθῆ αὐτοῖς λαμπρά!

Πλὴν πρὸς πᾶν καλόν, θρησκεία
 Πρώτιστα καὶ ἠθική,
 Δεῖται σου, δυὰς ἀγία,
 Ἡ ψυχὴ ἡ παιδική!

Ἀγαθόν, ὡς ἡ παιδεία,
 Νοθε φωνάζει καὶ καρδία
 Δὲν εἶν' ἄλλο ἐπὶ γῆς.
 Πάντες ὦμεν ἐκ καρδίας
 Θιασῶται τῆς παιδείας,
 Λάτρεις ἔμπλεοι στοργῆς!

ΦΙΛΗΠΠΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ

μένα τοῖς Σπαρτιαταῖς, οἵτινες κατέταξαν τοὺς κατοίκους τῆς μετὰ τῶν περσικῶν καὶ ἐπειμον κατ' ἔτος ἐκ Σπάρτης διοικητὴν Κυθηροδικὴν καλούμενον ὃ δὲ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι ὁ Δημάρατος συνέστησεν εἰς τὸν Ξέρξην νὰ καταλάβῃ τὰ Κύθηρα μὲ στόλον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Περσικοῦ πολέμου, ἀναφέρων τὴν γνώμην τοῦ Χείλωνος ὅτι εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι μεγάλη ἤθελεν ὑπάρξει εὐεργεσία εἰς τὴν Σπάρτην ἐὰν ἡ νῆσος αὕτη κατεδουθίζετο· ὁ ῥόθος οὗτος ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε τὰ Κύθηρα ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τοῦ Νικίου. Ἡ κυρία πόλις ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἐκαλεῖτο Κύθηρα καὶ ἔκειτο, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ Θουκυδίδου καὶ Παυσανίου, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἧτις ἀντικρὺζει τὸν Μαλίαν, εἰς ἀπόστασιν 2 σταδίων ἀπὸ τῆς θαλάσσης· ὁ κύριος λιμὴν ἐκα-

λεῖτο Σκάνδεα καὶ ταῦτιζεται ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Λῆκ μὲ τὸ Καψάλι· ὁ γὰρ ἄρχαιολόγος Riemann ταῦτιζει τὴν ἀρχαίαν πόλιν Κύθηρα μὲ τὸ Παλαιόκαστρον, καὶ τὸν λιμὴνα μὲ τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Παλαιόπολεως· εἰς ἀμφοτέρωθεν ταῦτα τὰ σημεῖα εὐρίσκονται ἀρχαιοτάτα λείψανα. Πλησίον τῆς παλαιόπολεως καίτοι καλῆτερος λιμὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Αὐλαίων, ὅπου κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1802 τὸ ληστρικὸν πλοῖον Μέντωρ φροτωμένον μὲ μέρος τῶν συληθέντων ὑπὸ τοῦ Ἑλγίνου ἐκ τοῦ Παρθενῶνος μετοπῶν καὶ ἀναγκασθὲν νὰ προσορμισθῆ ἕνεκα τρικυμίας εἰς τὸν λιμὴνα τοῦτον ἀπολείσθη κῦτανδρον, καὶ οὕτω τὰ πολυτίμα λείψανα τῶν μετοπῶν τοῦ ἀριστουργήματος Παρθενῶνος κείνται, ὡς εἰκάζουσιν, ἐν τῷ βυθῷ τῆς πολυταράχου θαλάσσης.

Τὸ μήκος τῆς νήσου Κυθήρων εἶναι 20 μίλια, τὸ δὲ πλάτος 12. Τὰ Κύθηρα ἐν μεταγενεστέραις χρόνοις ὑπέπεσον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν, ἧτις διήρκεσε μέχρι τοῦ 1807, ὅτε παρέλαβον ταῦτα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν οἱ Ἄγγλοι μέχρι τοῦ 1864, ὅτε ἠνώθησαν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ ἀγγλοκρατίας ὁ ἄγγλος διοικητὴς Μάρελ διὰ προσωπικῆς ἀγαρείας ἐποίησεν ἀξιόλογα ἔργα, οἷον ὁδοὺς λαμπρὰς γεφύρας, ὧν ὀνομαστὴ εἶναι ἡ ἐν τῷ χωρίῳ Λειβαδίῳ καμένη, ἔχουσα διακοσίων ποδῶν μήκος καὶ φέρουσα 13 στοάς· ἡμῶς τὸν ῥαβδὸν ὅστις φωτίζει ἀπὸ ἀποστάσεως 30 σκεδὸν νυκτικῶν μιλίων. Οἱ κάτοικοι συμπροσόνται εἰς 25,000 περίπου. Ἡ νῆσος εἶναι ὁρεινὴ καὶ βραχέως, ἕνεκα δὲ τῆς φιλοπονίας τῶν κατοίκων τῆς παράγει μέλι, οἶνον καὶ τυρὸν ἀξιόλογον. Πολλοὶ τῶν Κυθηρίων ἀπέρχονται κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἰδίως εἰς Σμύρνην, ὅπου ἐργαζόμενοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπιστρέφουσι κατόπιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν, ἀποκομίζοντες ἑκάπῃ πᾶν ὅ,τι ἀπέκτησαν. Ἡ νῆσος περιέχει χωρὶς 45 ὧν τὸ μεγαλύτερον εἶναι ὁ Ποταμός, ὅστις

περιέχει 5,000 κατοίκους. Διακροῦνται δὲ ταῦτα εἰς δύο δήμους. Πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ ἐδρεύουσιν ἐν τῇ πόλει καὶ συνίστανται ἐκ τοῦ ἐπαρχοῦ, δημάρχου, ἐπισκόπου, εἰρηνοδίκου κτλ. Τὰ ὠραιότερα τῶν χωρίων εἰσὶ τὰ Μητάτα καὶ ὁ Μυλοπόταμος, κείμενα ἐν μαγευτικῇ καὶ καταφύτῳ θέσει, ὅπου διαυγέστατα ὕδατα ἐκρέουσιν ἀφθόνως· εἰς δίωρον δὲ ἀπὸ τῶν χωρίων τούτων ἀπόστασιν καίτοι πηγὴ ὕδατος, σιδηροόρεον καλουμένη, λίαν ὠφέλιμος κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀνακλύσαντος τὸ ὕδωρ αὐτῆς καθηγητοῦ κ. Χρηστομάνου τοῖς λυμφατικοῖς. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἰδίως κατὰ Σεπτέμβριον κατέρχονται ἐκ τῶν βορείων κλιμάτων ὄρνυες παμπληθεῖς βροχηδόν δὲ τις ἀκούει τοὺς τουρκαϊσμούς τῶν κωνηγῶν, οἵτινες καταστρέφουσι τὰ ἄθλα καὶ θαλά πτηνά.

Ἡ παιδεία ἐν τῇ νήσῳ ἀνθεῖ ἔχει δύο ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἐπὶ δὲ δημοτικὰ ἐν τοῖς διαφόροις δήμοις· ἐν τῇ ἐποχῇ δὲ τῶν Ἄγγλων εἶχε καὶ Λύκειον, τὸ ὅποιον ἀνεγνωρίζετο ὡς ἴσον πρὸς τὰ ἐνταῦθα γυμνάσια.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ κοιλάδος καὶ ἐν γραμμικῇ θέσει, εἰς ἀπόστασιν 3 περίπου ὁρῶν ἀπὸ τῆς πόλεως, ὑπάρχει ὠραιότατη Μονή, ἡ τῆς Μυρτιδιοτίσσης καλουμένη· ἡ μονὴ αὕτη ἀπὸ τοῦ 1838 διευθύνεται ἐπαξίως ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου Ἀγαθαγγέλου Καλλιγέρου, ἀνδρὸς πολλὰ πράξαντος ὑπὲρ τῆς Μονῆς. Εἶναι λαμπρῶς ἐκτισμένη· τὸ εἰκονοστάσιον δὲ ἐκ μαρμάρου Τηνίου κατασκευασμένον φέρει ἀρίστα εἰκόνας· τὸ σέβας δὲ τῶν Κυθηρίων εἶναι ἀνέκφραστον καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Μυρτιδιοτίσσης εἶναι ἡ ὁδοὺς ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Κατὰ καιροὺς ἐπισκέφθησαν τὰ Κύθηρα περιηγηταὶ ξένοι τὴν νῆσον σκιαγραφήσαντες ἀρχαιολογικῶς, ἰδίως ὁ Castellan, ὁ Λῆκ καὶ ὁ Riemann, πρόφρων τότε τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, νῦν δὲ καθηγητὴς ἐν τῇ σχολῇ τῆς Nancy.

ΕἰΜΜ. ΚΑΝΕΛΛΗΣ

ΤΑ ΠΕΙΝΩΘΕΙΣΑ ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ

Ὁ Ἑρμῆς, θελὼν νὰ γνωρίσῃ ποῖαν ὑπόληψιν εἶχε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐργαστήριον περιφήμου τινὸς γλύπτου, ἐνθα οὗτος ἐπόλλει ἀγάλματα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας· αὐτοὶ λοιπὸν εἶδε καὶ Ἑρμῆν μεθ' ὄλων αὐτοῦ τῶν συμβολῶν. «Ἐδῶ εἶμαι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρμῆς, ὡς ἀγγελιοφόρος τοῦ Διός, καὶ λοιπὸν ὁ φίλος ἐδῶ θά μοι ζητήσῃ διὰ τὸ ἄγαλμα τοῦτο δεκαπεντάκις περισσότερον ἢ ὅσον διὰ τὰ ἄλλα». Καὶ οὕτως ἠρώτησε τίς ἦτον ἡ ἀξία τοῦ ἀγάλματος ἐκείνου. «Μὰ τὴν ἀλήθειαν», εἶπεν ὁ γλύπτης, «φαίνεται ὅτι εἰσθε εὐγενῆς ἐκ τοῦ ἄστεως, ὅτε μοι λοιπὸν τὴν ἀξίαν τῶν δύο ἄλλων καὶ τοῦ οὗ τὸ λαμβάνετε ὡς ὄωρον ἄπλοον».

ΦΟΙΝΙΣ ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ

Α΄.

Ἐστὸ Μεσολόγγι τίποτε δὲν ἔχει μείνει, δίχως
 Νῆξιν στὰ στῆθια μιὰ βολιδά·
 Ἐκεῖ λιθάρια καὶ δεντρά καὶ κρημνισμένους τοίχους,
 Ἐχουν Ἀράβικαις λογχαῖς καὶ Τούρκων πιστολιά!

Β΄.

Μέσ' ἰστό Ἡ ρ ῥ ο, εἰς τὴ γῆ τὴ μαρτυροκαυμένη,
 Ποῦ τόσο δράκοι κοίτονται ἰστό χῶμα ἔξαπλωμένοι,
 Τὴν ὄρα ποῦ ξεσκέπαζαν τοῦ Μπαῦρον τὴν ὄψιν, (1)
 Καὶ ἄστραψε ὡς ἄν σπαθιοῦ τὸ πρόσωπό του κόψιν,
 Φοινίκας γέρος, μὲ πλῆγαις καὶ χρόνια φορτωμένος,
 Κυρτός ἀπ' τὰ γερᾶματα καὶ ἴστη κορφή καυμένος,
 Ν' ἀνασκώσῃ τ' ἀφυλλὰ ἐπάσχιζε κλαδιά του,
 Καὶ εἰς τὸν κόσμον ἔλεγε, ποῦ ἦτανε ἔμπροστά του.
 Παραμερίστε, βρὲ Παιδιά, παραμερίστ' ὀλίγο,
 Ἐκνῶτα μυρίζω εὐγενικά, ἥλιο παλῆν ἔξανοίγω·
 Παραμερίστε νὰ ἰδῶ τὸν Λό ρ ο μ ο υ καὶ πάλιν,
 Ἐνὰ ἰδῶ πῶς μοῦ τὸν ἔκαναν τὸ χῶμα καὶ οἱ χρόνοι,
 Ἐνὰ ἰδῶ τὸ «καλῶς ὤρισες» στή Λύρα τὴ μεγάλη
 Ἐκ' εἰς μιὰ ματιὰ νὰ ξαναἰδῶ ἀετοῦ ἕτερό κι' ἀπδόνι...
 Μὴ φοβηθῆτε, ὁ καιρὸς ἂν μ' ἔχη χαλασμένα,
 Τὸ δέντρο, του τὸ ἀκριβὸ πῶς δὲν θὰ χαιρετίσῃ·
 Μὲ τῆς ἀγάπης τὴ ματιὰ θὰ θυμηθῆ κι' ἐμένα
 Κι' ἀπ' ταῖς πολλαῖς λαδωματιαῖς εὐθὺς θὰ μὲ γνωρίσῃ...
 Ἄνοιξτε, τόσο ἔχομε καιρὸ ν' ἀνταμοθούμε!
 Καὶ τόσα, τόσα ἔχομε παλῆν νὰ θυμηθούμε!
 Ὁ κόσμος παραμέρισε κι' ὁ Μπαῦρον ἔφάνη·
 Θαρροῦδες πῶς χαμογελᾷ ἰστό γέρο σύντροφό του...
 Ἄχ, νᾶτος, εἶπε· εἶν' αὐτός· χαρᾶς δὲν εἶναι πλάνη·
 Ἐνὰ τὰ σγουρά του τὰ μαλλιά καὶ νὰ τὸ μέτωπό του,
 Συννεφιασμένος οὐρανός κι' ὀλόγυρο ἀστέρι·
 Ἐνὰ τὸ πικρὸ χαμόγελο, τὸ φιλιτιένιο χέρι,
 Ποῦ μὲ ταῖς χούφταις μοίραζε φλουριά ἰστά παλληκάρια
 Ἐκ' ἔδινε δρόμο ἰστόν ἀετὸ καὶ νύχι ἰστά λειοντάρια!...
 Καλῶς τὴ Λύρα, ποῦ κἀνεὶς δὲν ἐπίασεν ἀκόμα·
 Τῆς Λευθεριάς τ' ἀέρισμα, τῆς δάφνης τὸ λουλουδί·
 Καλῶς τὴν ἄφθαρτη καρδιά, τὸ πικραμένο στόμα,
 Ποῦ ἔδγαινε τὸ στεναγμὸ μαζῆ μὲ τὸ τραγοῦδι.
 Καλῶς τὰ μάτια, πῶ κλείσαν τὰ δάκρυα κι' ὄχι μνήμα,
 Τὸ θυμωμένο πέλαγος μὲ τ' ἀσημένιο κύμα!
 Πόσο τοῦ μοιάζει· δὲς τέ τον· θαρρῶ πῶς θὰ μιλήσῃ,
 Καὶ πῶς ἀκούω τὴ φωνή, τὸ λάλημα τὸ πρῶτο,
 Μά ὄχι, δὲν μπορεῖ ποτε κανεὶς νὰ ζουγραφήσῃ,
 Τὴν μυρωδιά τοῦ γιαντινοῦ, τοῦ τουφεκιοῦ τὸν κρότο,
 Ὅυτε σὲ μάρμαρο μπορεῖ νὰ δείξῃ ποτε χέρι,
 Τοῦ ἀπδονιοῦ τὸ λάλημα καὶ τ' ἄφαντο ἀγέρι...
 Ἄδεν εἶν' ἐκεῖνος· γέλασε ὁ πόθος τὴν καρδιά μου·
 Ἄν ὁ παλιός μου σύντροφος εὐρίσκονταν κοντά μου,

«Θὰ ἤρχονταν ἰστὴν ῥίζα μου σὺν πρῶτα νὰ καθίσῃ,
 «Καὶ θάσκυφε τὸ φίλο του τὸ γέρο νὰ φιλήσῃ!...
 «Ἄχ, πόσαις ἤρχονταν φοραῖς σὺν ἰσκίο μου ἀπὸ κάτου
 «Κ' εἰς χάρου σκόρπιζε σκοπὸ τὴ ζωντανὴ καρδιά του·
 «Ἐτραγουδοῦσ' ἀνάστασι, Ἐλευθεριά κι' ἀγάπη
 «Κ' ἐσυντροφεῦαν τὸν σκοπὸ ἢ μπάλαις τοῦ Ἀράπη!
 «Πόσαις φοραῖς εἰς τὸ πλατὺ κορμὸ μου δὲν τὸν εἶδα
 «Τῆς Ἄδας του τὸ ὄνομα μ' ἀγάπη νὰ χαράξῃ,
 «Ν' ἀσπάζηται κόρης μικρῆς ὀλόχουση πλεξίδα,
 «Καὶ δακρυδύμενος στήν καρδιά ἐπάνω νὰ τὴν βάζῃ!
 «Μιὰ νύχτα ἦταν πειὸ χλωμός· μὲ κουρασμένο βῆμα
 «Ἀπὸ τοῦ Νόρμαν ἤρχονταν συννεφιαστός τὸ μνήμα
 «Ἐσκυψε καὶ μ' ἐφίλησε μὲ στόμα πικραμένο
 «Καὶ «ἔχε γειά, ἐψιθύρισε, Ἰδεντρί μου ἀγαπημένο!»
 «Ἀπὸ ἐκεῖνη τὴ στιγμή τὸν βλέπω τώρα πάλιν·
 «Εὐχαριστῶ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν ἀνεμοζάλη
 «Ποῦ ἀφῆκαν τὸ κουφάρι μου πρὶν σωρευθῆ ἰστό χῶμα,
 «Νὰ καμαρώσῃ μιὰ φορὰ τὸ φίλο του ἀκόμα!
 «Ἄς ἔλθῃ τώρα πέλεκυς καὶ φλόγα νὰ μὲ κάψῃ...
 «Κ' ἐσώπασε· δὲν ἔμεινε κανεὶς χωρὶς νὰ κλάψῃ!
 «Ἄγέρι πῆρε κ' ἐπέσε λουλουδί μυρωμένο
 «Ἀπ' τ' ἄγαλμα τοῦ Μπαῦρον ἰστό δέντρο τὸ γυρμένο·
 «Ποῖος ξέρει, ποῖος, ἂν ἔρριξε τὸ λουλουδο τ' ἀέρι,
 «Ἢ τ' ἔρριξε τοῦ Μπαῦρον τὸ μαρμαρένιο χέρι!

(Ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1881).

Α. ΠΑΡΑΣΚΟΣ

(1) Κατὰ τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ Βύριονος ἐν Μεσολογγίῳ, κατὰ τὸ 1881.

Ο ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

[Συνέχεια· Ἰδε τεύχος θ', σελίδα 136.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Αἱ τέσσαρες ἐπόμενοι ἡμέραι

Ο Ντίκ-Σάντ ἦτο ἤδη πλοίαρχος ἐν τῷ Πιλγκρίν, καὶ χωρὶς οὐδὲ στιγμῆν νὰ χάσῃ ἤρχισε νὰ ἀναπεταίνῃ τὰ ἱστία. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἐπιβάται μίαν μόνην εἶχον ἐλπίδα: νὰ προσορμισθῶσιν εἰς οἰκονόμητον λιμένα τῆς ἀμερικανικῆς παραλίας. Ὁ Ντίκ-Σάντ δεινοεῖτο νὰ εὕρῃ μέσον ὄρον τῆς διευθύνσεως καὶ ταχύτητος τοῦ Πιλγκρίν. Πρὸς τοῦτο ἐσημείου καθ' ἑκάστην ἐπὶ τοῦ χάρτου τὸν διανοθῆντα ὁρμόν, ὃν εὕρισκε διὰ τοῦ ὁρομομέτρου, καὶ τὴν διεύθυνσιν, ἣν εὕρισκε διὰ τῆς πυξίδος. Εἶχε δὲ ἐν ἀκριβῆς ὁρομόμετρον, μετὰ πλακῶς καὶ ἑλικός, ὅπερ εἰδείκνυν ἀκριβῶς τὴν ταχύτητα καθ' ὀριζόμενον χρόνον.

Τὸ ἀκριβῆς ὁμομομέτρον εἶναι ἄχρηστον πολλῶς ἐνεκα τῶν ρευμάτων. Ἀλλὰ εἰς ναυτικῆς ἐμπειρίας ἐξουδετεροῖ καὶ τὸ πρόσκομμα τοῦτο εὕρισκον τὸν χρόνον διὰ μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν ἢ δι' ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων, τῶν ὑποίων δὲν ἦτο κἀποχορὰ εἰσέτι ὁ νεκρὸς δόκιμος.

Ὁ Ντίκ-Σάντ κατ' ἀρχῆς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ Πιλγκρίν εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν. Ὁ διαπλους ἦτο βραχυτέρος πρὸς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν· καὶ θὰ ἐξετέλει τὸ σχέδιον τοῦτο ἐὰν ἀφαιρῆται δὲν μεταβάλλετο ὁ ἄνεμος εἰς οὐρίον, μέχρι τοῦδε ὃν ἐναντίας. Προτιμότερον λοιπὸν ἦδη ἦτο νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Ἀμερικάν.

Οὕτως ὁ ἄνεμος μεταστράφη ἐξ ἄνοτου εἰς οὐρίον, καὶ ἐπνεεν ἤδη οὐρίων (βορρῆ—δυτικῶς, μακίστρας), ἀγριούμενος πάντοτε.

Ὁ Ντίκ-Σάντ ἀπερῆσαι ν' ἀναπτύξῃ ὅλα τὰ ἱστία· διότι ἐπρεπε νὰ ἐπωρελῆθῃ τοῦ οὐρίου τοῦτου ἀνέμου. Εἰς ἕνα μουσάρων (διότι ἀκριβῶς μουσάρων ἦτο τὸ Πιλγκρίν):

Ὁ ἀκάτιος ἱστός (τουρκίτο) φέρει τέσσαρα τετραγωνικά ἱστία: τὸ ἀκάτιον, ἐπὶ τῆς στήλης τοῦ ἱστοῦ· ἄνωθεν τοὺς δ' ἰστίνας, ἐπὶ τῶν ἐπαμίδων τοῦ ἱστοῦ κατόπιν ἐπὶ τοῦ ἐπιστηλίου τὸν γῶσωνα καὶ τὸν σῆπαρον.

Ὁ μέγας ἱστός, ἐξ ἐναντίου, εἶναι ἥττον κατὰ

φορτὸς ἱστίων· φέρει ἐπὶ τῆς στήλης ἕνα ἐπίδρομον (μπούμα), καὶ ἄνωθεν τὸ μέσον λαίφος (φλίσι).

Μεταξὺ τῶν δύο ἱστίων, ἐπὶ τῶν προσίτων (βελαστράλια), ἄτινα ὑποστηρίζουσιν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐμπροσθεν, δύνανται ἀκόμη νὰ θέσωσι τριπλῆν σειρὰν ἱστίων τριγωνικῶν.

Ἐπὶ τέλους εἰς τὴν πρῶρον, ἐπὶ τοῦ προδῶλου ἱστοῦ (μπομπρέσο) καὶ τοῦ ὁρατικίου αὐτοῦ (μπαστοῦνι) ποδοῦνται τρεῖς ἀρτέμονες (φλόκοι).

Οἱ ἀρτέμονες (φλόκοι), ὁ ἐπίδρομος (μπούμα), τὸ λαίφος (φλίσι), καὶ τὰ προίστια εἰσὶν εὐχρηστον. Δύνανται νὰ αἰρῶνται ἢ χαλαρῶνται ἀπὸ τοῦ καταστρώματος, χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ ἀνέρχεται ὁ ναύτης ἐπὶ τῶν ἱστίων, διότι δὲν εἶναι ἐσορμημένα οὐδὲ προσδεμένα ἐπ' αὐτῶν.

Ἀπ' ἐναντίας, ὁ χειρισμὸς τῶν ἱστίων τοῦ ἀκάτιου ἱστοῦ ἀπαιτεῖ λίαν ἐξησκημένον ναυτικόν. Ἀποβαίνει ἀναγκαστικόν, πράγματι, θάλας μεταχειρίζονται ταῦτα, νὰ ἀναρροχῶνται διὰ τῶν ἐπιτόνων (ξάρτι καὶ βέντο), ἢ διὰ τοῦ ἐπιστηλίου (τσιμπούκι) τοῦ ἀκάτιου, ἢ διὰ τῶν διζύγων (κρουζέτα), ἢ διὰ τοῦ τραχηλώματος (καπυλαδούρας) τοῦ ἱστοῦ τοῦτου—καὶ ταῦτα διὰ ν' ἀναπτύξωσιν ἢ χαλαρῶσιν ἢ ἐλαττώσωσι τὴν ἐπιφανεῖαν σεροδετούντες. Ἐντεύθεν ἀνάγκη νὰ τρέχωσιν ἐπὶ τῶν διαβαθρῶν (παπαδοῦροι, σχοινίων κινήτων ἐκτεινομένων κἀποθεν τῶν κεραιῶν), καὶ νὰ ἐργάζωνται διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς, κρατούμενοι ἀπὸ τῆς κεραιῆς διὰ τῆς ἑτέρας· ἐργασίαι κινδυνώδεις διὰ τοὺς μὴ συνειθισμένους. Αἱ ταλαντεύσεις καὶ τὰ σκλεμάτα καθιστάμενα μέγιστα ἐνεκα τοῦ μήκους τοῦ μοχλοῦ (ὀγκωδὴ τοῦ ἱστοῦ), αἱ προσκρούσεις τῶν ἱστίων ἐνεκα τοῦ ἰσχυροῦ ἀνέμου, δύνανται νὰ πεταξῶσιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ ἐργασία λοιπὸν αὕτη ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος διὰ τὸν γέροντα Θωμᾶν καὶ τοὺς συντρόφους του.

Εὐτυχῶς ὁ ἄνεμος ἐπνεε μετριῶς· ἢ θάλασσα ἦτο ἡπία καὶ αἱ ταλαντεύσεις ὀλιγίσται.

Ὅταν ὁ Ντίκ-Σάντ, ἐπὶ τῷ νεύματι τοῦ πλοίαρχου Ἰλ, ἐπορεύετο πρὸς τὸ θέατρον τῆς καταστροφῆς, τὸ Πιλγκρίν ἐφερε μόνον ὡς ἱστία τοὺς ἀρτέμονας, τὸν ἐπίδρομον, τὸ ἀκάτιον καὶ

τὸ δολώνιον. Μετὰ τὴν ἀνακοχὴν, ὁ δόκιμος ἐπρεπε νὰ ἀντιμεθέλθῃ τὸ προφαῖον πέτασμα (τὰ πανιά τῆς πλώρης), καὶ εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦτον ἐβοήθησαν αὐτὸν εὐκόλως οἱ μαῦροι.

Πρόκειτο τὴν νῦν ἀναπτύξωσιν ὅλα τὰ ἱστία, νὰ ἄρωσι τὸ φωσώνιον (τὸν πλωρίον), τὸ σῆπαριον, τὸ λαίφος καὶ τὰ προίστια.

«Φίλοι μου, εἶπεν ὁ δόκιμος εἰς τοὺς πέντε μαῦρους, πράξατε ὅτι σὰς διατάξω, καὶ ὅλα θὰ εἶναι καλά».

Ὁ Ντίκ-Σάντ ἐκράτει τὸν τροχὸν τοῦ πηδαλίου.

«Ἐμπρός, ἐφώνηξε, Τόμ, εἰς ἀναπέτασιν ἱστίων!»

—Εἰς ἀναπέτασιν τῶν ἱστίων; λέγει ὁ Τόμ, μὴ ἐννοῶν παντάπασιν τὴν ἐκφρασιν ταύτην.

—Ναί... ἀναπτύξατε τὰ πανιά!—Σὺ Μπάτ... Τὸ αὐτό!... Καλῶς!.. Ἐλαί!.. Ἐνταίνα!.. Ἐμπρός, αἶρε, αἶρε! —Οὕτω; λέγει ὁ Μπάτ.

—Ναί, οὕτω. Καλῶς!... Ἐμπρός, Ἡρακλῆι... δύναμις! δύναμις! ὅσοι ἕνα καλὸ χεῖρ αὐτοῦ.»

Νὰ εἴπῃ τις: δύναμις! εἰς τὸν Ἡρακλῆν, ἦτο ἴσως ἀνοησία. Ὁ γίγας, ἀκουσίως, ἔσυρε τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε ὀλίγον ἐλείψῃ νὰ σπῆσῃ τὸ σχοινίον.

«Αἶ! ὄχι τόσον δυνατὰ, παλληκαρᾶ μου! ἐφώνηξεν ὁ Ντίκ-Σάντ ὑπομειδιῶν, θὰ καταβάσῃς τὰ πανιά κατῶ!»

—Μόλις ἔσυρα, ἀπήντησεν ὁ Ἡρακλῆς.

—Αἶ καλῶ, προσποιήσου λοιπὸν ὅτι σῦρεται μόνον! Θὰ ἴδῃς ὅτι ἀρκεῖ τόσον!... Καλῶ, Χαλῶ!... Ἐνταίνα!... Ἀνάδρασον!... ὅσον... Οὕτω... Καλῶς... Ὅλοι μαζὺ! Σῦρατε... σῦρατε διὰ τῶν βραχιόνων μόνων...

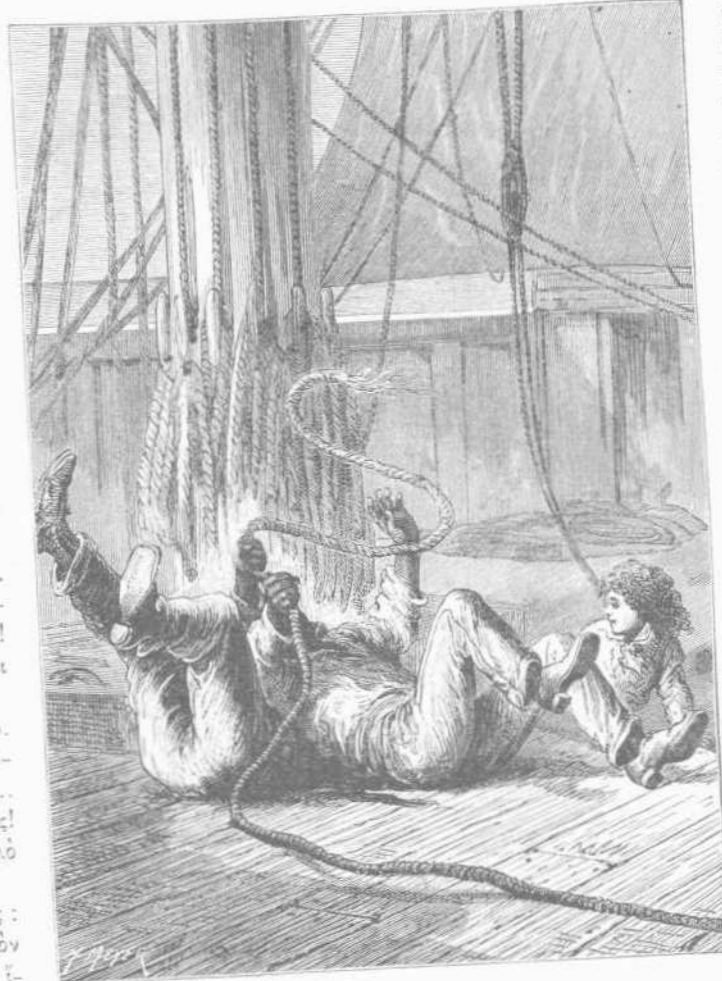
Καὶ ὄλον τὸ πέτασμα τοῦ ἀκάτιου ἱστοῦ,

ὑψώθη. Ὁ ἄνεμος κοιλῶν τὰ ἱστία, προσέδωκε ἰκανὴν ταχύτητα εἰς τὸν μουσάρων.

Ὁ Ντίκ-Σάντ ἐκάλεσε κατόπιν τοὺς ναύτας εἰς τὴν πρῶμνην.

«Τὰ πάντα ἐγένοντο καλῶς, φίλοι μου! Τώρα εἰς τὸν μεγάλον ἱστόν. Ἀλλὰ πρόσεχε νὰ μὴ σπάσῃς τίποτε, Ἡρακλῆι.»

—Θὰ προσπαθῶ, ἀπήντησεν ὁ κολοσσὸς μετ' ἐπιφυλάξεως. Ἡ δευτέρα αὕτη ἐργασία δὲν ἦτο τόσῳ δυσκόλης. Ὁ κερκόπορος (τὸ παραγκὸ τῆς βράντας) ἀναπτύχθεις ἡσύχως, ὁ ἐπίδρομος κοιλωθεὶς καὶ οὗτος ἡρέμα προσέθηκε τὴν ἰστίαν τοῦ εἰς τὰ ἱστία τῆς πρῶρας.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐπέσαν ὑπτοί

«Δὲν εἶναι τίποτε, δὲν εἶναι τίποτε! ἐφώνηξεν ὁ δόκιμος. Προσέστατε τὰ δύο ἄκρα καὶ σῦρατε ἡσύχως.»

Τὸ κατῶρθωσεν ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴν τοῦ Ντίκ-Σάντ, ὅστις δὲν ἄρνευε τὸ πηδαλίον. Τὸ Πιλγκρίν ἐπλεεν ἤδη ταχέως, πρὸς τὴν ἀνατολήν, καὶ ἐπρεπε μόνον νὰ ἐμμεῖνη εἰς τὴν διεύθυνσιν ταύτην. Οὐδὲν εὐκολότερον, διότι ὁ ἄνεμος ἦτο οὐρίος, καὶ τὰ ὕδατα δὲν ἐπιπτον ἐπομένως ἐν τῷ πλοίῳ.

«Καλῶς, φίλοι μου! εἶπεν ὁ δόκιμος. Θὰ εἴσθε καλεῖ ναῦται πρὶν ἢ ἡμέρα τελειώσῃ.»

—Πράττεμεν τὸ καθήκον μας, πλοίαρχε

τῆς βράντας) ἀναπτύχθεις ἡσύχως, ὁ ἐπίδρομος κοιλωθεὶς καὶ οὗτος ἡρέμα προσέθηκε τὴν ἰστίαν τοῦ εἰς τὰ ἱστία τῆς πρῶρας.

Τὸ λαίφος ἐτοποθετήθη λοιπὸν ἄνωθεν τοῦ ἐπίδρομου, καὶ ἐπειδὴ ἀπλῶς συνεσπλημένον ἦτο ἐπρεπε μόνον νὰ ἐνταίνωσιν τὴν πέτραν (τὸ ἱκαντάρι) καὶ εἰτα νὰ ποδώσωσι (κελάρωσι). Ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς ἔσυρε τόσον ἰσχυρῶς, ἔσυρεν ἐπίσης καὶ ὁ Ἀκταῖον καὶ ὁ μικρὸς Ἰακωβός, ὥστε ἡ πέτρα ἐθεχύσθη.

Καὶ οἱ τρεῖς ἐπέσαν ὑπτοί—χωρὶς νὰ πάθωσι τίποτε εὐτυχῶς. Ὁ Ἰακωβός ἦτο μαγευμένος.

Σάντ,» ἀπεκρίθη ὁ γέρον Θωμᾶς. Ἡ κυρία Βελντόν ἠγαράστησε τοὺς καλοὺς ἄνδρας.

Καὶ ὁ μικρὸς Ἰάκωβος ἔλαβεν ἐπαίνους διὰ τὴν πολυτίμον ἐργασίαν του.

«Νομίζω, κύριε Ἰάκωβε, εἶπεν ὁ Ἡρακλῆς μειδιῶν, εἶσαι σὺ ὅστις ἐθραυσες τὴν ὑπέραν! Τὶ ὠραίαν, μικρὰν πυγμὴν ἔχεις! Χωρὶς ἐσὲ δὲν θὰ ἐκάμναμε τίποτε!»

Καὶ ὁ μικρὸς Ἰάκωβος, πολὺ ὑπερήφανος ἐξ ἑαυτοῦ, ἔσεισε στιβαρῶς τὴν χεῖρα τοῦ Ἡρακλέους.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἰστίων τοῦ Πιλιγκρίν δὲν ἦτο πλήρης εἰσέτι. Ἐλείπον τὰ ἐλαγρὰ ἰστία (Ψηλά πανιά), τῶν ὁποίων ἡ ἐργασία δὲν ἦτο εὐκαταρρόνητος ὑπὸ τοιούτου πλοῦν.

Τὸ φωσῶνιον, τὸ σιπάριον, τὰ προϊστία, ἔπρεπε νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐπὶ τοῦ μυσπάρωνος, καὶ ὁ Ντίκ-Σάντ ἀπεφάσισε νὰ τοποθετήσῃ αὐτὰ.

Ὁ χειρισμὸς οὗτος δύναται νὰ εἶναι δυσκολώτερος τῶν ἄλλων, ὅχι τόσο διὰ τὰ προϊστία, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ αἰρωῦνται καὶ νὰ ποδῶνται ἐκ τοῦ καταστρώματος, ἀλλὰ διὰ τὰ σταυρωτὰ ἰστία τοῦ ἀκκτίου ἰστού. Ἐπρεπε ν' ἀνα-

βῶσι μέχρι τῶν διζύγων διὰ νὰ ἀναπτύξωσιν αὐτὰ, καὶ ὁ Ντίκ-Σάντ, μὴ θέλων οὐδένα νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν κινδυνώδη ταύτην ἐργασίαν ἐκ τοῦ ἀγυμνάστου πληρώματος αὐτοῦ, ἀνέλαβεν αὐτὸς ταύτην.

Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν Θωμᾶν, καὶ τὸν ἔθεσεν εἰς τὸ οἰκιστρώριον, δεικνύων αὐτῷ ὅποιαν διεύθυνσιν ἐμελλεν εἰς τὸ πλοῖον νὰ δώσῃ. Κατόπιν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Βαρβολομαῖος, ὁ Ἀκταίων, ὁ Αὐγουστίνος ἐτέθησαν οἱ μὲν εἰς τὰς ὑπέρας τοῦ σιπάρου, οἱ δὲ εἰς τὰς ὑπέρας τῶν φωσῶνων καὶ ὁ Ντίκ-Σάντ διηυθύνθη πρὸς τοὺς ἰστούς. Τὸ νὰ

ἀναρριχηθῆ εἰς τὰς βαθμίδας τῶν ἐπιτόνων τοῦ ἀκκτίου ἰστού, εἰς τὰς ἀναβάθρας τῶν ἐπιτόνων τοῦ ἐπιστηλίου, νὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τῶν διζύγων ἦτο παιγνίδιον διὰ τὸν δόκιμον. Ἐν τῷ ἅμα ἦτο ἐπὶ τῶν διακθαρῶν τῆς κεραιᾶς τοῦ φώσωνος, καὶ ἔλυε τὰ σχοινία τὰ ὁποῖα προσέδενον τὸ ἰστίον.

Ὁ Ντίκ-Σάντ ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, καὶ λαθὼν ἐν σχοινίον τῆς δεξιᾶς ὠλισθήσῃ μέχρι τοῦ καταστρώματος.

Ὁ μικρὸς Ἰάκωβος ἦτο πολὺ ὑπερήφανος διὰ τὸ κατόρθωμά του.

ἀντικατέστησε τὸν γέροντα Θωμᾶν εἰς τὸ πηδάλιον.

Ἡ αὔρα ἐνεδυναμούτο. Τὸ Πιλιγκρίν, ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιὰ κεκλιμένον, ὠλισθαίνει ταχέως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀφίνον ὀπισθεν αὐλακὰ πλατύν.

«Πηγαινομεν καλὰ, κυρία Βελντόν, εἶπε τότε ὁ Ντίκ-Σάντ, ὁ Θεὸς μᾶς ἔστειλεν εὐνοϊκὸν ἄνεμον!»

Ἡ κυρία Βελντόν ἔσφιξε τὴν χεῖρα τοῦ νεαροῦ δοκίμου. Κατόπιν, κουρασμένη ἀπὸ τὰς συγκινήσεις τῆς καταστροφῆς, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν

Τὰ δύο ἰστία ἰσχυρῶς ἐποδῶθησαν καὶ ἔπειτα ἐστηρίχθησαν ἐπὶ τῶν κεραιῶν. Ἀπὸ τὰ προϊστία ἐτέθησαν μεταξύ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ἀκκτίου ἰστού, ὅλη ἡ ἐργασία ἔληξεν.

Ὁ Ἡρακλῆς δὲν εἶχε τίποτε νὰ σπάσῃ πλέον.

Τὸ Πιλιγκρίν ἔφερε λοιπὸν ὅλα τὰ ἰστία τὰ ἀποτελοῦντα τὸν ἐξαρτισμὸν τοῦ ἀναμφιδόλου ὁ Ντίκ-Σάντ ἠδύνατο νὰ προσθήσῃ τὰ παρίστια (τῆς κουρτελάτσαις) ἀλλ' ἦτο δύσκολος ἐργασία καὶ ὅχι τὸσον ἀναγκαστικὰ καὶ ἀπῆται χρόνον πολὺν διὰ τοῦτο ὁ δόκιμος παρέλειψε ταύτην.

Ὁ Ντίκ-Σάντ ἀντικαθίστα αὐτὸν ἐν τῷ μαγειρείῳ.

Θάλαμόν της καὶ ἔπεσεν εἰς ἓν εἶδος ὕπνου ὁποῖος πράγματι δὲν ἦτο ὕπνος.

Τὸ νέον πλήρωμα ἔμεινεν εἰς τὸ κατάστρωμα τοῦ μυσπάρωνος, φυλάττον εἰς τὴν πρῶραν, καὶ ἔτοιμον νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ντίκ-Σάντ, τουτέστιν εἰς τὴν διεύθησιν τῶν ἰστίων ἀναλόγως τῶν μεταλλαγῶν τοῦ ἀνέμου· ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ αὔρα ἐνεδυναμούτο τόσο πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην δὲν εἶχεν ἀπολύτως τίποτε νὰ κάμῃ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Ντίκ-Σάντ ἔθεσε τὰ πάντα εἰς τάξιν βοηθούμενος ὑπὸ τῶν εὐπειθῶν μαγύρων καὶ ἀρίστη τάξις ἐβασίλευεν ἐν τῷ πλοίῳ.

Ὁ μαγύρος ἐξ ἄλλου εἰργάζετο ἀδικόπως μόνος ἐν τῷ μαγειρείῳ του χωρὶς νὰ ἐξέρχεται καθόλου εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἄλλως τε ὁ Ντίκ-Σάντ εἶχεν ἀποφασίσει, ἐάν ποτε ὁ Μαγύρος ἤθελε ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τοῦ πλοίου νὰ τὸν ρίψῃ εἰς τὸ ὑπόφραγμα δέσμιον. Καὶ ἐν νεῦμα ἤρκει ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ἀρπάσῃ τὸν μαγύρον διὰ τῶν πυγμῶν του ἀπὸ τοῦ τραχήλου.

Καὶ ἐν τριζύτῃ περιπτώσει ἡ γρακία Νανά θὰ ἀντικαθίστα αὐτὸν ἐν τῷ μαγειρείῳ.

Ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ὁ αὐτὸς μέχρι ἐσπέρας καὶ ἐπομένως οὐδεμία μεταβολὴ ἐγένετο εἰς τὰ ἰστία τοῦ Πιλιγκρίν, τοῦ ὁποῖου τὰ στερεὰ ἰστία κατὰ σιδηρὰ ἐξαρτήματα τῷ ἐπέτρεπον νὰ πλῆθαι καὶ ὑπὸ σφοδρότατον ἄνεμον.

Κατὰ τὴν νύκτα, κατὰ συνήθειαν, ἐλαττοῦσι τὰ ἰστία καὶ ἰδίως τὰ ἀνώτερα καὶ ἐλαφρὰ ἰστία, τὰ λαίφη, τὰ φωσῶνια καὶ τὰ σιπάρια κτλ. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι συνετόν, ἐν ἡ περιπτώσει ἐνσκήψῃ καταγίγς. Ἄλλ' ὁ Ντίκ-Σάντ ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην

καθ' ὅσον ἡ ἀτμοσφαῖρα οὐδένα κίνδυνον ἐδείκνυε καὶ ἔπειτα ὁ νεαρὸς δόκιμος εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μείνῃ τὴν νύκτα ταύτην ὅλην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἐπομένως ἠδύνατο γὰρ προλάβῃ πᾶσαν αἰφνιδίαν μεταβολὴν.

Εἶπομεν ὅτι τὸ δρομόμετρον καὶ ἡ πυξὶς ἦσαν τὰ μόνα ὄργανα, τῶν ὁποίων ὁ Ντίκ-Σάντ ἠδύνατο νὰ κάμῃ χρῆσιν, ὅπως ἐκτιμῆσῃ ὡς ἐγγιστα τὸν διαυθίντα ὑπὸ τοῦ Πιλιγκρίν δρόμον.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ταύτην, ὁ δόκιμος ἔρριπτε τὸ δρομόμετρον καθ' ἐκάστην ἡμίσειαν ὥραν καὶ ἐσημείου τὰς ὑπὸ τοῦ ὄργανου παρεχομένης ἐνδείξεις.

Πυξίδες ὑπῆρχον δύο ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἡ μία ἐν τῷ πηδαλιουχείῳ, ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ οἰκιστοῦ (φωτισμένης τῆς πλακῆς αὐτῆς τὴν μὲν ἡμέραν ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, τὴν δὲ νύκτα ὑπὸ δύο πλαγιῶν λυχνιῶν), ἐδείκνυε καθ' ἐκάστην στιγμήν τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἡ δ' ἑτέρα πυξὶς ἦτο πυξὶς ἀνάστροφος, προσηλωμένη εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ θαλάμου τοῦ ἀποθανόντος πλοίαρχου Ἰλ. Καὶ οὕτω, χωρὶς νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν θάλαμον ὁ πλοίαρχος ἠδύνατο πάντοτε νὰ

Δὲν εἶδε λοιπὸν σκίαν τινα διολισθήσασα.

γνωρίζῃ ἐάν ἢ ὑποδειχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ὁδὸς ἠκολουθεῖτο ἀκριβῶς, ἢ ἐάν ὁ οἰκιστὴς, ἐξ ἀπειρίας ἢ ὀλιγωρίας, εἶδε μεγάλας ἀποκλίσεις εἰς τὸ πλοῖον.

Ἄλλως τε, πάντα τὰ πλοῖα τὰ χρησιμεύοντα διὰ μακροῦς πλόας, ἔχουσι τοῦλάχιστον δύο πυξίδας καὶ δύο χρονόμετρα. Πρέπει νὰ συγκρίνωσι τὰ δύο ταῦτα ὄργανα πρὸς ἀλλήλα καὶ νὰ ἐλέγχωσιν οὕτω τὰς ἐνδείξεις των.

Τὸ Πιλιγκρίν ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ἦτο ἱκανῶς εὐπορον, καὶ ὁ Ντίκ-Σάντ διέταξε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας μεγάλην φροντίδα νὰ ἔχωσι

διὰ τὰς δύσπευξιδας, αἵτινες ἦσαν τόσῳ χρήσιμοι. Δυστυχῶς ὅμως κατὰ τὴν νύκτα τῆς 12 καὶ 13 Φεβρουαρίου, καθ' ὃν χρόνον ὁ δοκιμὸς ἦτο ἐν ὑπηρεσίᾳ καὶ ἐκράτει τὸ εἰκοστροφίον, λυπηρὸν γεγονός ἐλάβε χώραν. Ἡ ἀνάστροφος πυξίς, ἢ ἐν τῷ θαλάμῳ διὰ στροφῶν χαλκῶν προσηρμοσμένη, ἀπεσπάρθη καὶ ἦτο ἐρριμμένη ἐν τῷ ὁπείδῳ. Ἐλαβον δὲ γινώσιν τούτου τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Πῶς οἱ χάλκινοι στροφεῖς ἐξήλθον; ἦτο ἀρκούντως δυσεξήγητον. Ἦτο δυνατόν, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ οὗτοι εἶχον ὀξυθωθῆ, τὰ ἰσχυρὰ σαλεύματα καὶ αἱ τυχνοτάσεις νὰ ἐξετίναξαν τούτους, διότι ἀληθῶς ἡ θάλασσα ἦτο ἀγριωτάτη κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὅπως καὶ ἂν συνέβη, ἡ πυξίς ἐθραύσθη οὕτως, ὥστε ἦτο πλέον ἀχρηστος καὶ ἀνεπίδεκτος πάσης ἐπιδιορθώσεως.

Ὁ Ντικ-Σάντ ἐδυσθύμησε σοφοῶς. Ἦτο ἠναγκασμένος, ἀπὸ τοῦδε, νὰ συμβουλευθῆται μόνον τὴν πυξίδα τοῦ πηδαλιουχείου. Ἡ καταστροφή αὕτη τῆς ἐτέρας πυξίδος, δι' ἣν οὐδεὶς προσφάνως ἦτο ὑπεύθυνος, ἠδύνατο νὰ εἴχῃ συνέπειας βλαβερὰς. Ὁ δοκιμὸς λοιπὸν ἔλαβεν ὅλα τὰ μέτρα ὅπως ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς δευτέρας πυξίδος.

Μέχρι τοῦδε, ἐξαίρεσις τῆς καταστροφῆς τῆς πυξίδος, τὰ πράγματα ἐβαινον καλῶς ἐν τῷ πλοίῳ.

Ἡ κυρία Βελντόν, βλέπουσα τὴν ψυχραιμίαν τοῦ δοκιμοῦ, ἐρησύχασεν, χωρὶς καὶ νὰ εὐελπίζηται ὅμως πάντοτε. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἠλπίζεν εἰς τὸν Θεόν οὕσα ἀληθῆς καὶ εὐσεβῆς χριστιανῆ, πρηγορεῖτο προσευχομένη.

Ὁ Ντικ-Σάντ ὑπηρετεῖ κατὰ τὴν νύκτα ἐν τῷ πηδαλίῳ. Ἐκοιμάτο πέντε ἢ ἕξ ὥρας κατὰ τὴν ἡμέραν, ἱκανοποιούμενος ἀρκούντως ἐκ τοῦ ὕπνου τούτου. Κατὰ τὸν χρόνον τούτον ἀνεπλήρουν αὐτὸν ἐν τῷ πηδαλίῳ ὁ γέρον Θωμᾶς ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Βαρθολομαίου, καὶ, χάρις εἰς τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ, καθίσταντο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔμπειροι εἰσιστάται.

Συχνὰ ἡ κυρία Βελντόν καὶ ὁ δοκιμὸς συνωμίλουν. Ὁ Ντικ-Σάντ μετὰ χάριτος ἐδέχεται τὰς συμβουλὰς τῆς εὐφυοῦς καὶ γενναίας ταύτης γυναικὸς. Καθ' ἐκάστην τῆ ἐδείκνυε τὰς ἐκτιμήσεις αἱ ἐκάμνε περὶ τοῦ διανυθέντος ὁδοῦ καὶ τῆς διευθύνσεως καὶ ταχύτητος τοῦ πλοίου.

«Ἴδετε, κυρία Βελντόν, τῆ ἐπανελάμβανε συχνάκις, τῆ βοηθεῖ τῶν οὐρίων τούτων ἀνέμων θὰ πλησιάζωμεν τὴν Ἀμερικανικὴν περαλίαν. Δὲν σας βεβαιῶ ἀπολύτως περὶ τούτου, ἀλλὰ πιστεύω, ὅτι ὅταν τὸ πλοῖόν μας ἀντικρύσῃ τὴν γῆν, δὲν θὰ εἶνε μακρὰν τὸ Βαλπαράϊσο!»

Ἡ κυρία Βελντόν ἐπίεσθη ὅτι ἡ διεύθυνσις τοῦ μυσάρχωνος, ἐννοουμένη ὑπὸ τοῦ νοτιοδυτικοῦ ἀνέμου, ἦτο καλὴ. Ἀλλὰ πόσον τῆ ἐφαί-

νετο ὅτι ἦτο μακρὰν ἀκόμη τὸ Πιλογκρὶν ἀπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς ἀκτῆς! Ὅσοι κίνδυνοι ὑφίσταντο μετὰ τὸ πλοῖον καὶ τῆς ξηρᾶς, ἐὰν ὑπολογίσωμεν καὶ τὰς ἐνδοχομένους μεταβολὰς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης!

Ὁ Ἰάκωβος ἀφροντεῖ, ὡς ἀφροντίδες εἶναι οἱ παιδὲς τῆς ἡλικίας του, ἐπαίξει μετὰ τῶν συνήθων παιγνιδίων του, τρέχων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ διασκεδάζων μετὰ τοῦ Ντίγκο. Ἐβλέπε σπανιότατα τῶρα τὸν φίλον του Ντικ-Σάντ, ἀλλ' ἡ μητὴρ του τῷ εἶχε καταδείξει ὅτι ἔπρεπε νὰ μὴ ἐνοχλῆ πλέον τὸν Ντικ-Σάντ ἐργαζόμενον. Ὁ μικρὸς Ἰάκωβος ὑπέκουσεν εἰς τὰς εὐλόγους διαταγὰς ταύτας καὶ δὲν ἠνώχλει πλέον τὸν «πλοίαρχον Σάντ».

Οὕτω τὰ πράγματα ἐβαινον ἐν τῷ πλοίῳ. Οἱ μαῦροι ἐξετέλουν εὐφυῶς τὰς ἐργασίας των καὶ καθίσταντο ὁσημέραι ἔμπειρότεροι ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ ναύτου. Ὁ Θωμᾶς ἦτο φυσικῶς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πληρώματος, ἀιηθῆνε τὸ πηδάλιον, καθ' ὃν χρόνον ὁ δοκιμὸς ἀνεπαύετο, καὶ εἶχε πλησίον του τότε τὸν υἱὸν τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τὸν Αὐγουστίνον. Ὁ Ἀκταίων καὶ ὁ Ἡρακλῆς συνυπηρέτουν μετὰ τοῦ Ντικ-Σάντ. Οὕτως ἐνῶ οἱ μὲν ἐκυβέρνηων, οἱ δὲ ἐρροῦρον ἐν τῇ πύρρῳ.

Ἄν καὶ αἱ θάλασσαί αὗται ἦσαν ἐρημοὶ καὶ οὐδεμίαν σύγκρουσιν εἶχον νὰ φοβηθῶσιν οἱ ἐν τῷ Πιλογκρὶν, ἐν τούτοις ὁ δοκιμὸς ἐξήσκει ἰσχυρὰν ἐπαγρύπνησιν καὶ προσοχὴν κατὰ τὴν νύκτα. Δὲν ἔπλεον ἀνευ τῶν ὀριζόμενων φανῶν οὕτως εἶχεν ἕνα φανὸν πρᾶσινον ἐν τῇ δεξιᾷ πλευρᾷ καὶ ἕτερον ἐρυθρὸν ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ ὡς πρὸς τούτο ἐπραττε σοφώτατα.

Ἐνίοτε κατὰ τὰς νύκτας, αἱ ὀλοκλήρου ὁ Ντικ-Σάντ διήρχετο παρὰ τῷ πηδαλίῳ, ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἐνίοτε κατεχόμενον ὑπὸ ἀνεπιστήτου κοπώσεως ἢ χεῖρ του τότε ἐκ συνηθείας καὶ ἐνστικτοῦ διώκει τὸ πηδάλιον.

Κατὰ τὴν νύκτα λοιπὸν τῆς 13 καὶ 14 Φεβρουαρίου, κατὰ σκοπὸν ὁ Ντικ-Σάντ παρέδωκε τὴν κυβέρνησιν πρὸς τὸν γέροντα Θωμᾶν καὶ μετέβη πρὸς ὀλιγόωρον ἀναπαυσιν.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο κακλυμμένος ὑπὸ νεφῶν πυκνῶν, ἀτινα πρὸς τὴν ἐσπέραν κατήλθον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψυχροῦ ἀνέμου. Σκότος λοιπὸν διεχύθη καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τις τὰ ὑψηλὰ ἰστία, ἀπολλύμενα ἐν τῷ σκότει. Ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Ἀκταίων ἦσαν σκοποὶ ἐν τῇ πύρρῳ.

Εἰς τὴν πύρρην, τὸ φῶς τοῦ πηδαλιουχείου προσέριπτεν ἀόριστον καὶ ἀμυδρὸν λάμψιν, γλυκερὰ ἀντικατοπτριζομένη εἰς τὸ μεταλλικὸν ἐπικαλυμμὰ τοῦ τροχοῦ τοῦ πηδαλίου. Οἱ φανοὶ, ρίπτοντες τὸ φῶς των πλαγίως, ἀφινον τὸ καταστρώμα τοῦ πλοίου ὑπὸ βαθύ σκοτος.

Κατὰ τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας, φαινόμενον ὑπνωτισμοῦ ἐγένετο, τὸ ὅποιον οὐδὲλως ἠσθάνθη ὁ γέρον Θωμᾶς. Οἱ ὀφθαλμοὶ του οὐτείνες ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τινος φωτιζομένου σημείου τοῦ πηδαλιουχείου ἔχασαν τὴν αἴσθησιν τῆς δράσεως καὶ ἔπεσαν οὗτος εἰς ἀληθῆ ἀναισθητικὸν ὕπνον.

Ὅχι μόνον δὲν ἐβλέπε, ἀλλὰ ἐὰν τὸν ὄθουν ἢ τὸν ἐκίνουν ἰσχυρῶς οὐδὲν θὰ ἠσθάνετο βεβαίως.

Δὲν εἶδε λοιπὸν σκοιὰν ὀλισθήσασαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἡ σκοιὰ αὕτη ἦτο ὁ Μαῦρος.

Φθὰς εἰς τὴν πύρρην ὁ μάγιστρος, ἐθήκεν ὑπὸ τὸ πηδαλιουχείον ἀντικείμενον ἀρκετὰ βαρῆ, ὅπως ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του.

Κατόπιν, ἀφῶ παρετήρησεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν φωτιζομένην πλάκα τῆς πυξίδος, ἀνεχώρησεν ἄρατος.

Πράγματι, ἦτο τοῦτο τεμάχιον σιδήρου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίδρασις θὰ διέστρεφε τὰς ἐνδείξεις

τῆς πυξίδος. Ἡ βελόνη μαγνητιζομένη παρέκλινε καὶ ἀντὶ νὰ δεῖξῃ τὸν μαγνητικὸν βορρᾶν, ὅστις διαφέρει ὀλίγον ἀπὸ τοῦ βορρᾶ τοῦ κόσμου, εἰδείκνυε βορειοανατολικόν. Ὑπῆρχε λοιπὸν παρεκτραπὴ τεσσαρῶν ῥόμβων.

Ὁ Θωμᾶς, σχεδὸν ἀμέσως, ἠγέρθη ἐκ τοῦ ληθᾶργου. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς πυξίδος... Ἐρώναξε, ὑπέθεσεν ὅτι τὸ Πιλογκρὶν δὲν ἦτο εἰς καλὴν διεύθυνσιν.

Ἐστρεψε λοιπὸν τὸν οἶκα, ὅπως ἐπαναφέρει τὴν πύρρην πρὸς ἀνατολὰς... Ἀλλὰ, χωρὶς νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἠδύνατο νὰ παρεκτραπῆ ἡ βελόνη, ἐστρεψε κατὰ τεσσαρὰς ῥόμβους τὴν πύρρην πρὸς Νότον.

Καὶ οὕτως, ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ οὐρίου ἀνέμου ἐμελλε τὸ Πιλογκρὶν νὰ κερδίσῃ ὁρὸνον ἱκανόν, ἐβασίλει πλανώμενον κατὰ τεσσαράκοντα βαθμοὺς ἀπὸ τοῦ εὐθέος ὁδοῦ!

[Ἐπιτετα συνέχεται] Κατὰ τὸν Ἰούλιον Βέρν.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΑ

ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Χάν' τις τῆς Ταρταρίας, περιοδεύων μετὰ τῶν εὐγενῶν του, ἀπήντησε Δερβίσην, ὅστις ἐρώνει μεγαλοφώνως ὅτι ἐὰν τις τῷ δώσῃ ἕκατόν χρυσᾶ νομίσματα θέλει τῷ δώσει μίαν συμβουλὴν. Ὁ Χάν διέταξε νὰ τῷ δοθῇ ἡ ποσότης, μετ' ὃ ὁ Δερβίσης εἶπε τὰ ἑξῆς. «Ὅχι μὴν, οὐτείνος δὲν ἔχει διασκεψθῆ καλῶς τὸ τέλος.»

Οἱ ἀλλοιοὶ ἀκούσαντες τὸ ἀφέλις καὶ ἀπλοῦν αὐτὸ γνωμικόν, ἐμειδίασαν καὶ εἶπον μετὰ γλευκασμοῦ τινος: «Ὁ Δερβίσης εἶνε καλὰ πληρωμένος διὰ τὸ ἀξίωμα του» Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς εἶχε τότεν εὐχρηστηθῆ ἐκ τῆς ἀποκρίσεως, ὥστε διέταξε νὰ γραφῆ χρυσοὶ γράμματα εἰς διαφόρους θέσεις τοῦ παλατιοῦ του καὶ νὰ ἐγγραφή εἰς πάσας τὰς παροψίδας του. «Ὅχι, πολλὰ μετὰ ταῦτα, ὁ χειρουργὸς τοῦ βασιλέως ἐδωροδοκῆθῆ ἵνα τὸν δολοφονήσῃ διὰ διδλητηριασμένου νυστηρίου, καθ' ὃν χρόνον τὸν ἐπλεβοτόκει. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ὁ βαρβαρὸν τοῦ βασιλέως ἦτο ἤδη δεδεμένος καὶ τὸ ὀλίθριον νυστηρίου εἰς τὰς χεῖράς του χειρουργοῦ, ἀνέγνω οὗτοι ἐπὶ τῆς λεύκης: «Ὅχι μὴν, οὐτείνος δὲν ἔχει καλῶς διασκεψθῆ τὸ τέλος.»—Ἀμέτωπ; ἀνετίλη, καὶ ἀφῆκε τὸ νυστηρίον νὰ ἐκπέσῃ τῆς χεῖρός του. Ὁ βασιλεὺς παροτήρησε τὴν σύγχυσίν του, καὶ ἠρώτησε τὴν αἰτίαν. Ὁ χειρουργὸς ἐπέσε γονυπετῆς ἐνώπιόν του, τῷ ἐξωμολόγηθῆ ὅλην τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐσυγνώρηθη, οἱ δὲ συνωμοταὶ ἐφρονεύθησαν. Ὁ Χάν στρεφθεὶς πρὸς τοὺς κύλικούς του, οἵτινες μετ' ἐκπλήξεως ἤκου-

* Ἡγεμών.

σαν τὴν εἰδησιν, τοῖς εἶπε «τοιαύτη συμβουλὴ δὲν δύναται ἀρκετὰ νὰ ἐκτιμηθῇ, ἡ ὅποια ἔσωσε τὴν ζωὴν βασιλέως.»

⊘⊘

Ο ΔΙΣΩΠΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Ἀθηναῖός τις μίαν ἡμέραν εὔρε τὸν Αἰώωπον μετὰ συντροφικῆς μικρῶν παιδιῶν συμπαίζοντα τὰ παιδικὰ των διασκεδάσεις καὶ ἤρχισε νὰ τὸν περιελά δι' αὐτό. Ὁ γέρον συντροφος καὶ συμπαίκτης ὅστις ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος παραπολύ ἄστεος ἢ ὥστε νὰ ὑποφέρῃ νὰ τὸν καθιστᾷ γελοῖον ἄλλος, ἔλαβεν ἀτάκυστον τόξον καὶ ἔθεσεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἔπειτα καλέτας τὸν φιλόσοφον Ἀθηναῖον: Ἦώρα, φιλόσοφε, τῷ εἶπεν, ἐξήγησον τὸ αἶνιγμα τοῦτο ἂν δύνασαι καὶ εἰπὲ εἰς ἡμᾶς τί τὸ ἀτάκυστον τόξον σημαίνει. Ὁ ἀνὴρ ἀφῶ ἔσπασεν ἀρκετὰ τὴν κερκλήν του καὶ ἔξετε σκεπτόμενος τὴν φαλάκραν του ἐπὶ ματαίῳ, τελευταῖον παρητήρη ἀπὸ τῆς περαιτέρω προσπάθειας καὶ διεδήλωσεν ὅτι δὲν ἐγνώριζε τί νὰ συμβεῖναι περὶ αὐτοῦ. «Λοιπὸν» εἶπεν ὁ Αἰώωπος γελοῦν, «ὅταν διάτρηθῇ τὸ τόξον πάντοτε τετυνημένον, θὰ θραυσθῆ εἰς τὴν στιγμὴν. Ἀλλ' ἂν τὸ ἀνιγῆ ἀτάκυστον καὶ χαλκρόν, θὰ εἶναι ἐπιτηρείοτερον πρὸς χρῆσιν, ὅταν τὸ χρειασθῆ.» «Καὶ ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει πρὸς τὸ τόξον, ἐπειδὴ, ἂν καὶ αὕτη διηνεκῶς ἐντεταμένη διατηρῆται εἰς ὑπόθεσις καὶ ἐνασχολήσεις, ἢ θὰ συντριβῆ καὶ θὰ καταστῆ πρὸς πᾶν ἀχρηστος ἢ θὰ ἀπολέσῃ τὴν γοργότητα καὶ ἐνεργητικότητά αὐτῆς, ἢ θὰ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν θέλοντα μετὰ πεποιθήσεως νὰ κάμνῃ τὸ ἔργον του.»

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Γ.

ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΟΜΩΝ

Ἐργαλεῖα, παγίδες καὶ μέθοδοι θήρας τῶν διαφόρων τάξεων τῶν ἐντόμων.

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 124)

Θήρα καὶ συλλογὴ τῶν ἐντόμων.
Ὁ φίλος τῶν ἐντόμων ὁ ἐν ταῖς μεγάλαις ὁδοῖς βαδίζων ὀλίγιστα συλλαμβάνει ἐντομα. Κατ' ἀρχὰς ἀφθόνωσ συλλέγει εἶδη ὁ ἀρχάριος τὰ πάντα θεωρεῖ νέα, ἂν μάλιστα συλλάβῃ καὶ ἐντομὸν τι μετὰ μεταλλικῆς στίλβης, τοῦτο θεωρεῖ σπουδαῖον εἶδη. Μετ' ὀλίγον ἄρχεται ἡ ἀπογοήτευσίς· πάντοτε τὰ αὐτὰ συλλαμβάνει· σπανιότατα δὲ διὰ νέου τινὸς ὠραίου εἶδους πλουτίζει τὴν συλλογὴν του.

Ὁ ἐντομολόγος πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει του τὰς ἐξῆς ἀρχὰς. Καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ μόνον κοινὰ ἐντομα· πρὸς σύλληψιν τῶν ἐντόμων πρέπει νὰ γνωρίσῃ καλῶς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἐντόμων. Ἐντομα σπάνια θεωροῦνται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἀγνοοῦμεν τὰς κατοικίας καὶ τὰ μέρη ἐν οἷς δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν ταῦτα. δὲν δι' ἰσχυρίζομεθα ὅτι εἶδη τινὰ εἶναι παραγωγικότερα ἑτέρων ὅτι ἄλλα μὲν βροῦσιν ἀπανταχοῦ, ἐνῶ ἕτερα σπανίζουσιν ἄλλα δὲν παραδεχόμεθα ἀπολύτως ὅτι ἐντομὸν τι εἶναι σπάνιον· μόλις γνωρίσωμεν τὰ ἔθιμα ἑνὸς ἐντόμου, κατορθοῦμεν νὰ συλλάβωμεν αὐτό, οὐχὶ ἴσως ἐν ἀφθονίᾳ ἀλλ' ἐν ἀρκετῇ ποσότητι.

Ὅπως πλούσια ἀποκομίσωμεν ἐκ τῆς θήρας πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα· ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐργαλεῖα διαφέρουσι κατὰ τὰ ἐντομα, τὰ ὁποῖα ἕκαστος προτίθεται νὰ συλλάβῃ καὶ κατὰ τοὺς τόπους, τοὺς ὁποίους θὰ ἀνερευνησῇ, πρέπει τις νὰ λαμβάνῃ μεθ' ἑαυτοῦ ὠρισμένα ἐργαλεῖα ὅπως μὴ ἐπιβαρύνηται ὑπὸ φορτίου περιττοῦ. Ἐνεκα τούτου πρέπει κεχωρισμένως νὰ ἐξετάσωμεν τὰς γενικὰς μεθόδους τῆς θήρας τῆς ἐφαρμοζομένης εἰς τὰς διαφόρους τάξεις τῶν ἐντόμων.

Θήρα κολεόπτρων. Ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς θήρας εἶναι ἡ σύλληψις πρὸς διατήρησιν, πρέπει πρῶτον νὰ ἐφοδιασθῇ τις μετὰ θηκῶν ἐν αἷς νὰ ἐναποταμιεύῃ τὰ θηρευόμενα, νὰ ἐπιφέρει ταχέως τὸν θάνατον αὐτῶν καὶ τὰ μεταφέρει ἀθικτα. Πρὸς τοῦτο ὁ θηρευτῆς προ-

μηθεύεται πλατύστομα φιαλίδια κλειόμενα διὰ πώματος φελλοῦ. Δύο τοιαῦτα φιαλίδια ἀρκοῦσι, ἐν διὰ τὰ μεγάλα ἐντομα καὶ ἕτερον διὰ τὰ μικρά. Ἐν τῷ πρώτῳ ὀπίσθεται μέχρι τοῦ μέσου πρίσματα ξύλου, εὐκόλως διαβροχόμενα, ἀφ' ὧν διὰ συνεχῶν κοσκινισμάτων ἀφῆθησαν αἱ κόνεις καὶ τὰ παχύτερα τεμάχια. Ἐν τῷ δευτέρῳ φιαλιδίῳ τεμάχια διηθιστικοῦ χάρτου ἱκανὰ ὅπως μὴ τὰ μικρὰ ἐντομα βλιάπτονται.

Σταγόνες δὲ τινες βενζίνης ἀνανεοῦμεναι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διατηροῦσι ἀσφυκτικὴν ἀτμόσφαιραν ἐν ἣ ταχύτατα ἀποθνήσκουσι τὰ ἐντομα.

Τὰ φιαλίδια ταῦτα, ἅτινα μεθ' ἡμῶν λαμβάνομεν, πρέπει νὰ τὰ πληρώσωμεν ἐντόμων. Πολλὰ κολεόπτρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ καταφεύγουσιν ὑπὸ τοὺς λίθους καὶ τὰ βρύα· διὰ τῶν χειρῶν πρέπει νὰ ἀνεγείρωμεν τοὺς λίθους καὶ ἐκρίζωσωμεν τὰ βρύα. Ἑτερα κρύπτονται ὑπὸ τὰ ξηρὰ φύλλα, ὑπὸ τὰ ξυλάκια, ὑπὸ τὰ ἀπορρίμματα τὰ σχηματισθέντα πλάγιως τῶν αὐλάκων ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ὑπὸ τὰ φύκη τὰ θιφθέντα ἐν ταῖς ἀκταῖς. Τὰ τοιαῦτα ἐντομα συλλαμβάνει τις, κοσκινίζων τὰ φύλλα καὶ τ' ἀπορρίμματα, ἢ πλήττων τὰ ξυλάκια διὰ ῥάβδου.

Ἡ ἐργασία αὕτη τελείται, ἂνω σινδόνης λευκῆς ἐστρωμένης κατὰ γῆς, καὶ ἐφ' ἧς πίπτουσιν ἀναμῆξ ἐντομα πάσης τάξεως, κάμπαι ἀράχαι, κοχλίας. Τότε ἐκλέγει τις καὶ συλλέγει. Ἐπίσης ἂνωθεν σινδόνης πλήττονται θάμνοι ὅπως πέσωσι τὰ ἐν αὐτοῖς ἐντομα, τὰ κρυπτόμενα ὑπὸ τὰ φύλλα καὶ τὰς ἑντιδίας τοῦ φλοιοῦ, καὶ ἅτινα ἂνευ τῆς μεθόδου ταύτης θὰ διέφυγον τὸ βλέμμα ἡμῶν. Συνήθως ἀντικαθιστῶσι τὴν σινδόνην δι' ἀλεξιβροχίον ἔχοντος τὴν ῥάβδον τετρασημένην, καὶ οὕτως τὸ ἐσωτερικὸν ὑπενδύεται διὰ λευκοῦ ὑφάσματος. Τηροῦσι τοῦτο διὰ τῆς μίᾳς χειρὸς ὑπὸ τὸν θάμνον, καὶ διὰ τῆς ἑτέρας πλήττουσι τοὺς κλάδους διὰ ῥάβδου.

Κοσκινίζουσι τὰ ξηρὰ φύλλα ἐν δικτύῳ μετὰ πλατέων ὀφθαλμῶν, ἔχοντι σχῆμα θυλάκου καὶ δυναμένῳ νὰ κλείηται ἂνωθεν. Ὅπως ὁ σάκκος διατηρῆται ἀνοιχτὸς προτιμότερον εἶναι νὰ τίθενται καὶ τόξα φαλαίτης ἐν τῷ στομίῳ. Τὰ φύλλα τὰ τιθέμενα ἐν τῷ σάκκῳ ταράσσονται ἂνωθεν σινδόνης ἐξηπλωμένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐντομα τὰ ἐπὶ τῶν περιτωμάτων βιοῦντα ὀλίγα ἀπαιτοῦνται ἐργαλεῖα, λαβίδες, θάφρος, χειρόκτια εἰς συκκινομένους, ἔφθονον ὕδωρ μετὰ τὸ ἔργον εἰς τοὺς λοιπούς. Πρέπει νὰ κύψῃ τις ἵνα συλλέξῃ, μετ' ἐκπλήξεως δὲ θὰ ἴδῃ ὅποσα περιέχει κόπρος βοεῖα ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ.

Τὰ ἐν ταῖς ἀποσυντεθειμέναις οὐσίαις βιοῦντα κολεόπτρα εὐκόλως συλλαμβάνονται ἄλλα καὶ διὰ ταῦτα ἀπαιτεῖται διάθεσις ὅπως τολμήσῃ τις ν' ἀνασκαλεύσῃ ἐν τοῖς ὕξουσι πτώμασι τῶν πτηνῶν καὶ θηλαστικῶν καὶ συλλάβῃ Σταφυλίνοισ, Σίλφας καὶ Νεκροφόρους. Μόλις διὰ ῥαβδίου ἀναστρέψῃ τις τὸ περιέχον δύναται νὰ συλλάβῃ τοὺς κατοίκους, ἀρκεῖ νὰ ἐνεργήσῃ ταχέως, διότι πάραυτα ἄρχεται φυγὴ γενικὴ· ἄλλα ἐντομα ἀνίστανται, ἕτερα ζητοῦσι νὰ καταφύγωσιν ὑπὸ τὴν γῆν, ἢ τις πάντοτε εἶναι τετραπυμένῃ ὑπὸ τὸ πτώμα τὸ διαμεῖναν ἡμέρας τινὰς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει.

Ἀπλούστερα συλλαμβάνονται τὰ ἐντομα διὰ παγίδων. Μία χύτρα βερνικομένη ἢ μία φιάλη μετὰ λείων τοίχων ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο. Τὸ ἐργαλεῖον χώνεται εἰς τὴν γῆν, ὥστε τὸ στόμιόν του νὰ ἐρχεται μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους· ἐν τῷ βυθῷ τίθεται ἀσπάλαξ, μῦς, κεφαλὴ ὄρνιθος, τεμάχια κρέατος κατὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ἐντομοθήρα. Ἡ χύτρα καλύπτεται ὑπὸ πλακοῦς ἀρκετὰ βαρείας, ὅπως μὴ γάται ἢ ἄλλα σαρκόβόρα δύναται νὰ μετακινήσωσι ταύτην καὶ καταφάγωσι τὸ περιεχόμενον. Δὲν πρέπει ὅμως τὸ ἄγγειον νὰ κλείηται ἀκροστεγῶς τελείως, μικραὶ τινες σχισμαὶ ἀρκοῦσιν ὅπως δι' αὐτῶν εἰσελθῶσι τὰ σαρκόφαγα ἐντομα. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν ἀποδεικνύεται καὶ ἡ ὀξύτης τῆς ὀσφρήσεως τῶν ἐντόμων, ἀφοῦ δὲν βλέπουσιν οὐδόλως τὸ δέλεαρ.

Ἐπίσης οἱ μύκητες (τὰ μανιτάρια) χρησιμεύουσιν ὡς τροφὴ πλεθρῶς εἰδῶν. Ἀρκεῖ νὰ τρίψῃ τις ὀλίγους μύκητας ἐπὶ σινδόνης ὅπως ἐξ αὐτῶν συλλέξῃ πίπτοντα πλείστα κολεόπτρα.

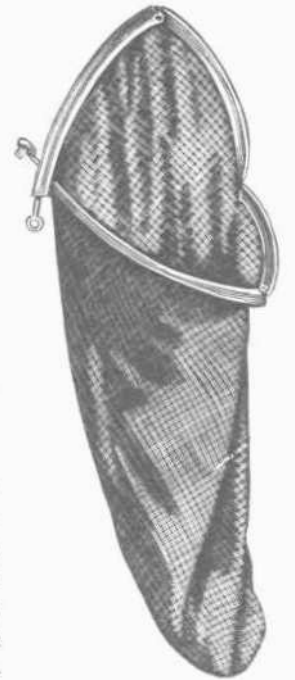
Ἐν ταῖς μυρμηκίαις βιοῦσι πολυάριθμα μικρότατα κολεόπτρα. Ταῦτα θεραπεύουσι μετὰ μεγίστης προνοίας οἱ μύρμηκες· χρησιμεύουσιν ὡς κατοικίδια ζῶα εἰς τὰ εὐφυῆ ταῦτα ὑμενόπτρα. Τὰ ζῶα ταῦτα τρέφουσιν οἱ μύρμηκες οὐχὶ ὅπως τὰ φονεύσωσιν, ἀλλ' ἵνα ἀπολαμβάνωσι τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων. Ὅπως

συλλάβῃ τις τὰ μικρότατα ταῦτα κολεόπτρα, μεταχειρίζεται κόσκινον ἰδιαίτερον σχήματος, σάκκον ἔχοντα βάθος ἐκ μεταλλικοῦ ἴστου. Ἐν τῷ σάκκῳ διὰ τοῦ πτύου εἰσάγονται μυρμηκία ὀλόκληροι καὶ κοσκινίζονται αὐταί. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κόσκινου πρέπει νὰ εἶναι ἀρκετὰ στενοὶ ὅπως παρεμποδίσωσι τὴν πτώσιν τῶν μυρμηκίων, ἀρκετὰ ὅμως εὐρεῖς ὅπως διέλθωσι δι' αὐτῶν οἱ συνήθεις κάτοικοι τῶν μυρμηκίων. Αἱ ἀπόχαι εἶναι τὰ καλεῖτερα ἐργαλεῖα ἀνάγκη δὲ νὰ ἔχη τις δύο τοιαύτας ἐφαρμοζομένας εἰς τὸ αὐτὸ κοντόν, ἐν διὰ τὴν θήραν ἐν τοῖς χόρτοις καὶ ἕτερον διὰ τὴν ἐν τοῖς ἔλεσι. Σχῆμα 28. Ἐκαστον κατασκευάζεται ἐξ ἰδιαίτερου ὑφάσματος κατὰ τὴν χρῆσιν.

Ὅπως ἀναγκάσωσι νὰ καταπέσωσι τὰ ἐπὶ τῶν δένδρων βιοῦντα ἐντομα μεταχειρίζονται τὸν ὑπερον (σχῆμα 26), ὄργανον κατασκευαζόμενον ἐκ ξύλου περιβεβλημένου διὰ δέσματος βουβάλου. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο ἀντικαθίσταται κάλλιον δι' ὀλίγων κτύπων τοῦ ποδὸς ἐπὶ τῶν κλάδων. Ἐπίσης χρῆσις γίνεται τῆς ξύστρας, δι' ἧς ἀνεγείρονται οἱ φλοιοὶ καὶ ἐρευνᾶται ἡ γῆ.

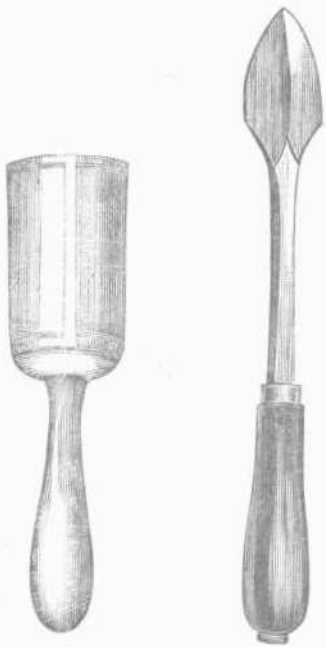
Ἐπίσης τὸ κάπνισμα διὰ κοινοῦ καπνοῦ συντελεῖ ὅπως τὰ ἐντομα ἐγκαταλείψωσι τὰ κρησφύγετα αὐτῶν καὶ οὕτω τὰ συλλάβωμεν. Τὸ κάπνισμα καλὸν νὰ γίνηται διὰ καπνοῦ ριγγοῦ. Ἡ θήρα τῶν ἐν σπηλαιῶσι βιούντων ἐντόμων ἀπαιτεῖ ἰδίαν φροντίδα ἀνάγκη νὰ προσφύλατῃ τις τὴν ὑγίαν του ἐκ ψύξεων καὶ συγχρόνως μὴ πάθῃ κάταγμά τι. — Αἱ παγίδες ἀρκοῦσι διὰ τὸν εἰσελθόντα ὅπως πλουσίαν ποιήσῃται θήραν.

Θήρα ὀρθόπτρων. Τὰ ὀρθόπτρα συλλαμβάνονται ὡς καὶ τὰ κολεόπτρα. Αἱ αὐταὶ σχεδὸν μέθοδοι θήρας, διὰ τινὰ μόνον, τὰ ἀρεσκόμενα ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἢ βιοῦντα εἰς ὑπογείους στοὰς δύναται τις νὰ στήνῃ παγίδας. Οὕτως οἱ ὠτοσκώληκες καταφεύγουσιν εἰς χαρτίνους χόαντας τεθείσας ἐπὶ φυτῶν· ἐπίσης συλλαμβάνονται ὅταν θέσωμεν ὠριμον καρπὸν ὑπὸ ἀνεστραμμένην γάστραν. αἱ πρασοκουρίδες

Εἰκ. 26. Ἀπόχη τῶν χόρτων.

συλλαμβάνονται, ἂν θάψωμεν ἀργεῖον περιέχον ὀλίγον ὕδωρ, οὕτως ὥστε τὸ στόμιον αὐτοῦ νὰ μὴ φθάνη μέγχοι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Τεμάχιον ὡμοῦ κρέατος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δέλεος. Οἱ γρύλλοι συλλαμβάνονται

Εἰκ. 27. Α, ὕπερος. Β, εὐστρα.

ἂν θέσωμεν μικρὸν χόρτον ἐν τῇ ὀπῇ τῆς χορησιμενούσης αὐτοῖς ὡς καταφύγιον.

Θήρα Νευροπτέρων. Αἱ Λιβελλύλαι συλλαμβάνονται κυρίως τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἑσπέραν, διὰ τῆς γνωστῆς ἀπόχης τῶν ψυχῶν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ θυλάκου ἐξ ὑφάσματος λεπτοῦ στηριζομένου ἐπὶ κύκλου σώματος καὶ προσηρμοσμένου εἰς κοντόν. Τοιοῦτον τὸ ἐργαλεῖον ἐπίσης ὁμοίως ἐντομοθήρας ὀφείλει νὰ ἔχη μεθ' ἑαυτοῦ κιβωτίδιον ὑποστρωμένον διὰ φελλοῦ, ἐφ' οὗ ἐμπηγνύει ἅμα τὴν συλ-

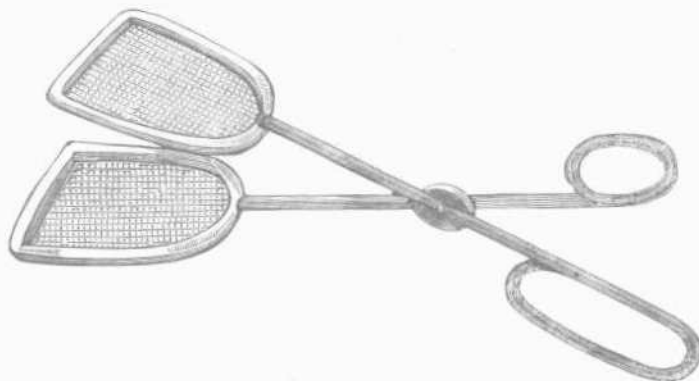
Εἰκ. 28. Καρριδοθήκη.

λήψῃ τὰ ἔντομα, καρφόνων ταῦτα διὰ καρφίδος, ὧν πληθὺν φέρει μεθ' ἑαυτοῦ πάντων τῶν μεγεθῶν ἐν καρφιδοθήκῃ ὁμοίᾳ τῷ ἀνωτέρῳ σχήματι.

Θήρα ὕμενοπτέρων. Τὰ ὕμενόπτερα

θηρεῖονται διὰ τῆς ἀπόχης πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως τοῦ κεντρίσματος αὐτῶν ἐπειρηθῆ λαβίς τις ἰδιόρρυθμος, λαβίς ψαλιδοτή.

Θήρα Λεπιδοπτέρων (ψυχῶν) Πεταλοῦδων κοινῶς. Λιτιῶς προμηθεύεται τις ψυχᾶς εἴτε συλλαμβάνων τοιαύτας, εἴτε ἀνατρέφων ταύτας. Μεγίστη ἐπιδεξιότης ἀπαιτεῖται πρὸς ἀνατροφήν ψυχῶν χρειάζεται ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονή. Ἄλλως αἱ ψυχαὶ θηρεῖονται διὰ τῆς ἀπόχης ἐν τε τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς δάσεσιν. Ἰδοῦ δὲ πῶς διηγείται ὁ Γοδάρ τὴν σύλληψιν ψυχῆς «Πρὸς σύλληψιν ἡμερίας ψυχῆς καθημένης πρέπει νὰ τὴν πλησιάσῃ τις μετὰ προσοχῆς προσπαθῶν ν' ἀποκρούσῃ ταύτη τὴν σκιάν τῆς ἀπόχης. Ἐὰν εὐρηθῇ κατὰ γῆς, τίθεται ἄνωθεν αὐτῆς τὸ ἐργαλεῖον καὶ ἀνεγείρουσι τὸ

Εἰκ. 29. Λαβίς ψαλιδοτή.

ὑφάσμα ὅπως βοηθήσωσι τὸ ἔντομον ν' ἀνέλθῃ. Ἐὰν εἶναι ἐπὶ φυτοῦ ἐπὶ κορμοῦ ἢ ἐπὶ ἄκρου τοῖχου, τὴν συλλαμβάνουσι ἀνερχόμενοι καὶ ἀμέσως ἀναστρέφοντες τὸ ὑφάσμα ὅπως κλείσῃ ὁ σάκκος.

Ὅταν τὸ ζῶον αἰχμαλωτισθῇ, τὸ περιορίζουσι εἰς μίαν γωνίαν τῆς ἀπόχης, μεθ' ἧς πιέζουσιν ἐλαφρῶς τὰ πλάγια τοῦ στηθῆτος διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ. Μετὰ τοῦτο καρφόνουσι τοῦτο ἐκ τοῦ νώτου οὕτως, ὥστε ἡ καρφίς νὰ ἐξέρχεται μεταξὺ τοῦ δευτέρου ζεύγους τῶν ποδῶν. Διὰ δὲ τὰς νυκτίους ἢ ἑσπερίους ψυχᾶς τὰς ἐν ἡμέρᾳ ἀκίνητους ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ τοῦ κορμοῦ τῶν δένδρων, μεταχειρίζονται τὸν ὕπερον, δι' οὗ πληττοῦσι τὰ φυτὰ καὶ ἀπορρίπτουσι τὰ ἔντομα ἀφοῦ πρῶτον κατὰ γῆς στρώσωσι σινδῶνα λευκὴν. Καλλίτερα ὅμως ἀποτελέσματα ἔχει ἡ διὰ τῶν φανῶν θήρα καὶ τοῦ μέλιτος.

Ἡ θήρα διὰ τοῦ φανοῦ γίνεται τὴν νύκτα ἐξαπλοῦται σινδῶν ἐφ' ἧς τίθεται εἰς ἡ πλειότεροι φανοὶ ἀνημμένοι. Αἱ ψυχαὶ προσελκνόμεναι ὑπὸ τοῦ φωτός, περιπίπτουσι τῷ φωτί, ἢ κάθηνται ἐπὶ τῆς σινδῶνης, ὅτε εὐκόλως δύναται καὶ νὰ συλληφθῶσι διὰ τῆς ἀπόχης ἢ λαβίδος.

Ἡ διὰ τοῦ μέλιτος θήρα δὲν ἀπαιτεῖ πολλὰ ἐργαλεῖα. Μετὰ τὴν ἐκλογήν καταλλήλου θέσεως, ἐπὶ τοῦ ἄκρου δάσους ἢ ἀλλαχοῦ, ἀναμυγνύεται ἐν ὕδατι ὀλίγον μέλι ἢ σάκχαρον καὶ δι' αὐτοῦ ἀλείφονται οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων μέχρις ὕψους ἀνθρωπίνου ἀναστήματος. Μετὰ τοῦτο ἀποσύρεται τις καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπιθεωρεῖ μόνον τοὺς ἀλειφθέντας κορμούς. Τότε εὐρίσκει πληθὺν Νυκτίλων καὶ Γεωμετρῶν, οἵτινες ἀνησυχολημένοι νὰ τρώωσι τὸ νέκταρ συλλαμβάνονται.

Ἐλλείψει δένδρων ἐμπήγουσι κατὰ γῆς ἀπὸ ἀποστάσεως εἰς ἀπόστασιν σκόλοπας, οὗς ἀλείφουσιν ὡς ἐλέχθη. Ἐντομολόγοι τινὲς μεταχειρίζονται μῆλα κεκομμένα εἰς δύο καὶ διαποτισμένα διὰ σταγόνων αἰθέρος νιτροδου. Οὕτω τὰ μῆλα διαδίδουσιν ὄσμην, ἣτις προσελκύει τὰς νυκτίους ψυχᾶς. Ἄν τὰ κολεόπτερα δύναται τις νὰ ῥίπτῃ ἄνευ δυσαρέστου ἐν φιάλῃς, τὸ αὐτὸ δὲν δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ λεπιδόπτερα τῶν ὁποίων τὰ λεπτὰ λέπη ἀποσπῶνται ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ τριβῇ. Ἐν τούτοις ὁ θηρευτὴς ψυχῶν πρέπει νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ φιάλην πλατύστομον ἀεροστεγῶς κλειομένην, ἐν τῷ βάθει τῆς ὁποίας θὰ θέσῃ ἐν τεμάχιον κυανούχου καλίου περιβεβλημένον δι' ἀγαρικοῦ (ισκίας) καὶ βάμβακος ἐξωθεν ταύτης. Ἄνωθεν καὶ ὅπως τὸ ἀπομονώσῃ θὰ τοποθετήσῃ τεχνιτὸν βυθὸν κεκολλημένον εἰς τὰ τοιχώματα τῆς φιάλης διάτρητον ὅπως αἱ διαδιδόμεναι ὄσμαι δύναται ἐν τῷ ἐλευθέρῳ τμήματι νὰ σχηματίζωσιν ἀσφραγιστὴν ἀτμόσφαιραν. Το βᾶθος τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃται ἐξ ἰσχυροῦ χόρτου ἢ ἐκ περγαμνῆς.

Εἰκ. 30. Φιάλη μετὰ Κυανούχου καλίου.

Ἐν τῇ φιάλῃ ταύτῃ ῥίπτονται τὰ μικρολεπιδόπτερα καθὼς καὶ αἱ μεγάλα ψυχαί.

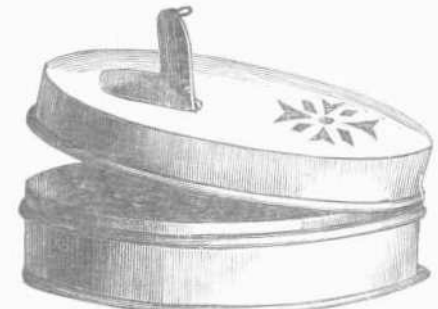
Πρὸς τούτοις χρησιμὸν εἶναι καὶ τὸ κιβωτίδιον τῶν καμπῶν κατεσκευασμένον ἐκ λευκοσιδήρου.

Τὰ τοιχώματα τοῦ κιβωτιδίου εἶναι τετραπλημένα διὰ μικρῶν ὀπῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ καλύμματος εὐρίσκειται ὀπῇ ἐπιτρέπουσα τὴν εἰσαγωγὴν καμπῶν, μὴ δυναμένων ὅμως νὰ ἐξέλθωσι. Το κιβωτίδιον τοῦτο τίθεται ἐν τῷ θυλακίῳ.

Ἡ ἀνατροφή τῶν καμπῶν εἶναι τέχνη ἰδιαίτερα. Ἄν ἀρκεῖ νὰσυλλάβῃ τις κάμπας καὶ νὰ διδῇ εἰς αὐτὰς οἰανδήποτε τροφήν ἐκ φύλλων καὶ νεαρῶν βλαστῶν πρέπει νὰ γνωρίζῃ τις καλῶς

ὁποῖον εἶδος φυτοῦ ἀπαιτεῖ ἕκαστον εἶδος κάμπης. Ἡ ἀνατροφή δύναται νὰ γίνῃ εἰς γάστρας φυτῶν, ἐν τῷ βάθει τῶν ὁποίων τίθεται χῶμα κήπειον μειγμένον ἄμμῳ. Ἡ γάστρα καλύπτεται διὰ μεταλλίνου καλύμματος. Αἱ τροφαὶ τίθενται ἐπὶ τῆς γῆς.—Τὸ σύστημα τὸ εἰκονιζόμενον διὰ τῆς εἰκόνας 31 εἶναι μάλλον τέλειον.

Φιάλη πλήρης ὕδατος θάπτεται ἐν ταύτῃ καὶ τίθενται οἱ κλάδοι, ἐξ ὧν τραφήσονται αἱ κάμ-

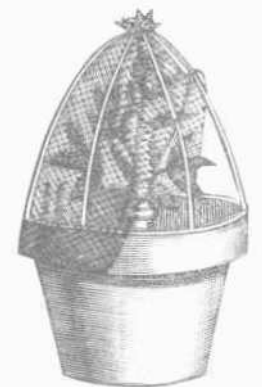

Εἰκ. 31. Κιβωτίδιον καμπῶν.

παι. Ἄν πρέπει οὐδέποτε νὰ μεταφέρῃ τις τὰς κάμπας ἐκ μαραμένων φύλλων εἰς νεώπια φύλλα, πρέπει ν' ἀφίγη ταύτας μόνας νὰ με-

Εἰκ. 32. Γάστρα διὰ κάμπας.

Εἰκ. 33. Γάστρα μετὰ κλάδου ἐν ὕδατι.

ταβαίνωσι. Το ἄνωθεν τῆς γάστρας καλύπτει διὰ λευκοῦ ὑφάσματος.

Θήρα ἡμιπτέρων. Αἱ αὐταὶ μέθοδοι συλλογῆς τῶν κολεοπτέρων ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ ἡμίπτερα.

Θήρα Λιπτέρων. Συλλαμβάνονται διὰ τῆς ἀπόχης τῶν ψυχῶν δύναται τις δὲ ν' ἀναθρέψῃ καὶ κάμπας τούτων. Τ' ἀκμαῖα ἔντομα θανατοῦνται ἐν τῇ φιάλῃ τοῦ κυανούχου καλίου, καὶ μετὰ τοῦτο ἀμέσως καρφοῦνται.

[Ἐπεταί συνέχεια]

Ν. Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

ΝΟΟΣ ΔΙΕΓΕΡΤΗΡΙΑ

89.

Πάλ' εὐρίσκεις με πλουσίαν πόλιν, ἰσχυράν, κλεινὴν...

"Ἄν με δ' ὀπωποῦν θελήσῃς

Γράφων νὰ τροποποιήσῃς,

Τότε, φίλτατε, φωνῶ σοι, ὡς ἀκούεις αὐτοῦ, νῦν!

⊕⊕

90.

Εἴμεθα τρεῖς τρεῖς ἡμεῖς :

"Ὅντα πρόξεν' ἄξι' ἅμα πάσης δόξης καὶ τιμῆς...

Πλήν, ἂν κ' ἤμεθα τῶ ὄντι φύσεις ἐξοχοὶ τρεῖς τρεῖς

Μία εἶνε ἐν τῷ Κόσμῳ τῶν τοσοῦτων ἢ πατρῆς.

⊕⊕

91.

Εἴμαι νῦν ἀστὴρ ὠραῖος, ζωηρὸς καὶ φλογερὸς·

"Ὡς ἰθεὺς τὸ πάλαι ἡμῖν φοβερός καὶ τρομερός!...

⊕⊕

92.

Εἴμαι καὶ δικαιοσύνης ὄργανον ἐγὼ κοινόν

Καὶ ἐσχάτης ἀδικίας ἅμα μέσον φοβερόν

Διὰ τοῦ ὁποίου βλέπτει μάλιστα ἐχθρὸς ἐχθρόν.

"Ὅμως καὶ λαμπρόν μ' εὐρίσκεις πρᾶγμα εἰς τὸν οὐρανόν.

⊕⊕

93.

Γέρων καὶ ἀπεσταλμένος

Λέξις μία κ' ἢ αὐτὴ

Εὐχερῶς σοι προσιτή...

Ποία εἴμαι ἐπομένως.

⊕⊕

94.

Καλλιτέχνας λαμπροὺς δύο διπλοῦν γράμμα διακρίνει,

Σύμφωνόν τι ἀρχικόν,

Καὶ ἠθέλησεν ἢ Μοῖρα γλύπτῃς μὲν ὁ εἰς νὰ γίνῃ,

Τὸν δὲ ἄλλον εἰς τὸν κόσμον ζήτηι τὸν ποιητικόν,

Καὶ τὸν μὲν εἰς τὸν ἀρχαῖον

Τὸν δὲ ἄλλον εἰς τὸν νέον...

⊕⊕

95.

"Ὡς ἐγέννησεν ἐκπάγλων ζευγος ἀδελφῶν ἡμᾶς

"Ἀλόγως καὶ ἐνστικτους διακρινόμενον ὄμμα

Εἴμεθ' ἀδελφῶν διδύμων ζευγος, πλὴν ἀκουσμένη

"Ἡ ἑτέρα ἡμῶν μόνον, ἢ δ' ἑτέρα βλέπομένη...

⊕⊕

96.

Εἶμ' ἐκ τῶν συνήθων ζώων, χρήσιμος εἰς σὲ τροφή

"Ἐξ ἐμοῦ σοι δὲ καὶ ἄλλως προξενεῖται τις τροφή.

"Ἐπειδὴ καὶ εὐστομόν τι λίαν παριστῶ φυτὸν

Κ' ἓνα τῶν χαριστέων τῶν ἀρχαίων ποιητῶν.

⊕⊕

97.

Εἰς τὴν θάλασσαν μ' εὐρίσκεις, μάλιστα ἐν παραλίῳ

"Ἐν μεγίστῃ ἀφρονίᾳ

Καὶ γελῶν ἐν ᾧ μου βλέπεις τὴν παράδοξον πορείαν

"Ἀφορμὴν ἐκ τούτου ἔχεις οὐ σμικρὰν πρὸς εἰρωνείαν.

"Ὅμως μὴ περιγέλας με μὲ τοσαύτην εὐκολίαν :

"Ἴδε ἰ εἰς τὴν σφαῖραν λάμπω καὶ ἐγὼ τὴν οὐρανόιν.

98.

Εἴμαι χρῶμα

Εἰς τὸ σῶμα

Εὐμορφον καὶ θελκτικόν

Καὶ φαινόμενον εἰς νέους λίαν εὐελπιστικόν

"Ὡς ἢ μὴ ἐμφάνισίς μου δεῖγμα ἀπελπιστικόν...

"Ὅμως τῆς ψυχῆς πρὸ πάντων εἶμαι μέγας στολισμὸς

"Ἐξοχος ὠραῖσμός...

Εἰς καθ' ἓνα ἔχοντά με εὐλογία κ' εὐτυχία,

"Ἄλλ' εἰς τὸν στερούμενόν μου καὶ ἀρὰ καὶ δυστυχία!...

⊕⊕

99.

Ζεύγους φοβερῶν θηρίων δὲ ὀνόματα ὁμοῦ

Ζεύγος ὄντων οὐρανόιν παριστῶντα ἐνθυμοῦ.

⊕⊕

100.

"Ὡς εὐρίσκομαι καὶ εἴμαι

Εἴμαι Μωαμμεθανός...

"Ὡς τοιοῦτος πλὴν δὲν μένω

"Ἄν τὸ πρῶτόν μου ἀλλάξῃς

Σύμφωνον ἀλλὰ σ' εὐφραίνω

"Ἄν μαγειρευθῶ, ὡς ὄρνις

Περιζήτητος κοινῶς.

⊕⊕

101.

Λέξις δυσόλλαθος, μικρά,

Εἴμαι τὴν ἔννοιαν λαμπρά

"Ὅτι σημαίνω ἐπαίνει

Πᾶς, καὶ ὁ Ὅμηρος ὕμνεῖ

Μοναδικόν εἶμι καὶ ἐν

Γλυκύτερόν μου δὲ οὐδὲν

Νὰ μ' ἀγαπᾶς εἶν' ἀρετὴ

"Ὅπως ἴδια καὶ αὐτὴ.

Τὸ δ' ἀποθνήσκειν δι' ἐμὲ

Στέφουσιν ἀφθιτοὶ τιμαί.

—

"Ἴδου παράδειγμα κλεινόν

Κ' εἰς βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων.

⊕⊕

102.

Τοῦ ἐξ Ἰωνίας ψάλτου εἴμαι ἢ καλλίστη φίλη

"Ὅστις καὶ μ' ἐπεκαλέσθη μόλις ἤνοιξε τὰ χεῖλη,

"Ὅθεν πρὸς ἐμὲ κ' ἐστράφη

Πρὶν τὰ ἔπη του ν' ἀρχίσῃ τὰ οὐράνια νὰ γράφῃ.

Φ. Α. Οἱ.

ΛΥΣΕΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ Θ' ΤΕΥΧΟΥΣ.

76. Μῆλον — τὸ χρυσοῦν τῆς ἔριδος μῆλον. — 77. Ὁ

Αἶας. — 78. Ἡ Ἀλκίησις. — 79. Ὁ Ἀδάμ (α = ἀνα-

τολή, δ = δύσις, κ = ἄρκτος, μ = μεσημβρία). — 80.

Φῶς (ἀνήρ) — φῶς. — 81. Εὐρύκλεια. — 82. Χαρί-

κλεια. — 83. Εὐρυδίκη. — 84. Ἰφιγένεια. — 85.

Ἡ λερναιὰ ὄρα, ἢ ὁ Πρακλῆς ἐφόνευσε καὶ ἡ νῆ-

σος Ἰῶρα. — 86. Ἡ δόξα. — 87. Ἡ Τερψιχόρη.

— 88. Ἡ Θελία ἢ τῆς κωμῶδις προστάτις.